

Yhdessä tekemällä ykköseksi

PwC Suomen yritys vastuukatsaus 2017

Yhdessä tekemällä ykköseksi

PwC Suomen yritys vastuukatsaus 2017

Tässä yritys vastuukatsauksessa esittelemme yhteenvedon PwC Suomen eli PricewaterhouseCoopers Oy:n ja konserniin*) kuuluvan PwC Suomen 100-prosenttisesti omistaman PwC Strategy& (Finland) OY:n tilikauden 1.7.2016–30.6.2017 toimenpiteistä ja tuloksista. Lue lisää vastuuasioista verkkosivuiltamme (www.pwc.fi/yritysvastuu).

PwC pähkinäkuoressa	3
Toimitusjohtajan katsaus	4
Yritysvastuujohtajan katsaus	7
Strategiamme	9
Arvonluonti yritykselle	11
Arvonluonti yhteiskunnalle: Verojalanjälkemme	13
Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä	15
Vastuullinen liiketoiminta	18
Henkilöstö ja monimuotoisuus	21
Yhteiskunnallinen osallistuminen	25
Ympäristövaikutusten hallinta	30
Tunnuslukumme ja liitteet	33

*) PwC Suomen konserniin kuuluvat ja raportointiin sisältyvät PricewaterhouseCoopers Oy ja PwC Suomen 100-prosenttisesti omistama PwC Strategy& (Finland) OY. Konserniin kuuluu myös liiketoimintaa harjoittamaton PwC Services Oy, jonka toiminta ei ole raportissa mukana. Raportti ei myöskään sisällä osakkuusyhtiötämme PwC Julkistarkastus Oy:tä. Sekä PwC Strategy& (Finland) OY että PwC Services Oy sulautettiin emoyhtiöön tilikauden jälkeen. Yritysvastuukatsauksemme sisältää GRI G4 -ohjeiston perussisältöä. Löydät G4-indeksimme ja lisää tietoa raportointiperiaatteistamme osoitteesta www.pwc.fi/yritysvastuu.

PwC pähkinänkuoressa

PwC Suomi on suomalainen yhtiö, joka kuuluu kansainväliseen PwC-ketjuun. Tuemme asiakkaitamme muutoksessa ja autamme yrityksiä luomaan kestäväää kasvua, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luottavasti – on asiakas sitten kasvuyhtiö, perheyritys, pörssilistattu tai julkisen sektorin toimija. Tarkoituksemme on rakentaa yhteiskuntaan luottamusta ja ratkaista asiakkaidemme merkittävimpiä ongelmia.

Palveluitamme ovat

- liikkeenjohdon konsultointi
- lakipalvelut
- yritysjärjestelypalvelut
- riskienhallinnan palvelut
- tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut
- yritysvastuupalvelut
- veroneuvonta

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

PwC
Global

Liikevaihto tilikaudella 2017

37,7 mrd \$

Maita

158

Asiantuntijoita

236 235

PwC
Suomi

Liikevaihto tilikaudella 2017

135,2 milj. €

Toimistoja

20

Asiantuntijoita 30.6.2017

994

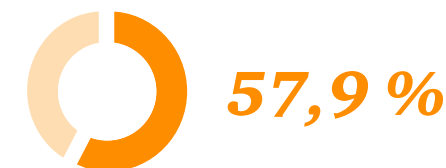
Asiakkaita

10 500

Asiakkaidemme kokonaistyytyväisyys

Asiakkaiden suosittehalukkuus (NPS)

Henkilöstö

Henkilöstö osallistui
koulutuksiin keskimäärin
8,3 työpäivän verran.

Työntekijöidemme keski-ikä on **36,1 vuotta**.

Yhdessä tekemällä ykköseksi

Toimitusjohtajan katsaus

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Päättynyt tilikausi oli ensimmäinen Yhdessä tekemällä ykköseksi -liiketoimintastrategiamme vuosi. Henkilöstömme osallistui edeltävänä syksynä ja keväänä strategiamme laatimiseen monin tavoin, ja uskon, että se on auttanut meitä fokusoimaan toimintamme haluttuihin painopistealueisiin.

Olemme lähteneet toteuttamaan uutta strategiaamme johdonmukaisesti tilikauden aikana. Voit lukea tiivistyksen strategiastamme tästä raportista tai [nettisivuiltamme](#).

Konsultointi- ja yritysjärjestelypalveluissa kovinta kasvua

Tulosten ja asiakaspalautteen perusteella onnistuimme palvelemaan asiakkaitamme hyvin: Meillä oli toinen peräkkäinen vahva kasvun vuosi, ja liikevaihtomme nousi 8,7 %:lla 135,2 miljoonaan euroon (124,4 miljoonaa). Myös kannattavuutemme parani.

Aktiiviset yritysjärjestely-, rahoitus- ja pääomamarkkinat näkyivät kasvaneena kysyntänä useilla osaamisalueillamme. Olemme onnistuneet laajentamaan palvelukykyämme yritys- ja pääomamarkkinajärjestelyjen eri vaiheissa: lisäsimme osaamis- ja resurssijamme mm. Corporate Finance -palveluissa, yritysjärjestelyihin liittyvässä strategisessa suunnittelussa (mm. Commercial DD), yrityskaupan jälkeisissä integraatioissa, kauppasopimusten neuvottelussa ja laadinnassa sekä oikeudellisten due diligence -tarkastusten tekemisessä.

Laajentunut palvelutarjontamme koko yritys-

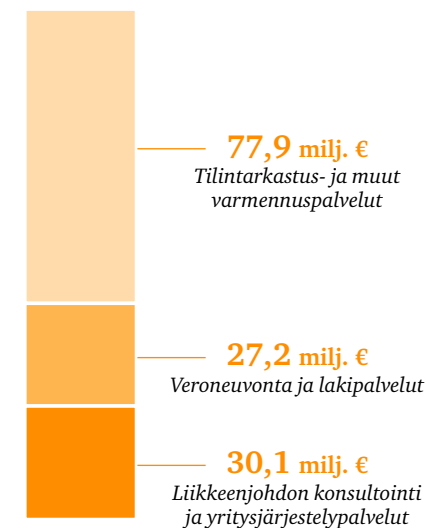
järjestelyprosessin läpivientiin on otettu markkinoilla erinomaisesti vastaan. Olimme mukana suurimmassa osassa Suomen merkittävimmistä yritys-järjestelyistä, minkä lisäksi olimme tukena yhä useammassa pienemmässä yritysjärjestelyssä ympäri maata.

Onnistuimme kehittämään ja kasvattamaan strategiaamme mukaisesti hyvin myös riskienhallintapalveluita ja teknologia- ja digikonsultointia sekä palveluitamme finanssisektorille.

Liiketoimintayksiköistämme liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut kasvoivat voimakkaimmin, 15 %. Kivijalkanamme tunnetut tilintarkastus- ja varmennuspalvelut kasvoivat 9 %. Asemamme listayhtiöiden tilintarkastajana vahvistui entisestään, kun saimme asiakkaiksemme mm. Sanoman, Wärtsilän, Outokummun ja Evli Pankin tilintarkastukset. Menestyksemme tilintarkastusmarkkinalla perustuu erityisesti kykyymme toteuttaa nykyaikaista datan analysointiin perustuvaa tilintarkastusta edistyksellistä teknologiaa hyödyntäen. Vero- ja lakipalveluissa kasvu jäi odotettua maltillisemmaksi, kahteen prosenttiin.

Onnistuimme rekrytoimaan kymmeniä kokeneita kuin myös nuorempia asiantuntijoita riveihimme: henkilöstömäärämme nousi tilikaudella noin 60 henkilöllä tuhanteen työntekijään, minkä lisäksi tarjosimme harjoittelu- eli kisällipaikan kauden aikana 121 opiskelijalle.

Liikevaihto 135,2 miljoonaa euroa

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Tavoitteena paras asiakaskokemus

Asiakastytytyväisyytemme on mittauksen perusteella korkealla tasolla. Asiakkaidemme kokemus yhteistyöstämme ja asiakaspalaute on meille äärimmäisen tärkeää. Haluan tässäkin kiittää teitä kaikkia, joilta olemme palautetta saaneet!

Paras asiakaskokemus on yksi strategiamme neljästä niin sanotusta mahdollistajasta, joita kehitämme jatkuvasti tuottaaksemme markkinoille oikeanlaisia palveluita ja palvellaksemme asiakkaitamme parhaalla mahdollisella tavalla. Syksyllä 2016 lanseeraamamme digitaalinen työtila, MyBusiness, on esimerkki, miten voimme digitaalisin keinoin palvelulla asiakkaitamme entistä paremmin.

PwC:lle Great Place to Work -sertifikaatti

Parhaan asiakaskokemuksen pystymme tuottamaan vain, jos työntekijämme kokevat, että PwC on heille paras työpaikka. Työn tekemisen pitää olla hauskaa ja antoisaa. Meille ei riitä, että kaikki on ihan ok. Ylivoimaisen asiakaskokemuksen synnyttäminen lähtee ihmisistä ja siitä fiiliksestä millä he töitä tekevät. Haluamme, että yhteistyö PwC:läisten kanssa saa aikaiseksi positiivisia tunteita ja halun suositella meitä muillekin.

Aloitimme tilikaudella mm. BeWell-hankkeen, joka tähtää työntekijöidemme hyvinvoinnin lisäämiseen sekä partnereille suunnatun Leadership Academyn johtamisen kehittämiseen. Haastoimme myös itsemme ja osallistuimme ensimmäistä kertaa Great Place to Work -kilpailuun. Saimme ensimmäisenä suurten yritysten sarjaan osallistuvana yrityksenä Great Place to Work -sertifikaatin. Tulos ei kuitenkaan ole meille se tärkein asia vaan se, että saimme prosessissa paljon hyviä havaintoja ja uusia ajatuksia toimintamme kehittämiseen.

Puhuimme tilikaudella myös paljon päivitetystä arvoistamme ja mitä ne meille itse kullekin tarkoittavat: Toimi suoraselkäsesti, Vaikuta, Välitä, Tee yhteistyötä ja Haasta ajattelusi. Jokainen näistä on tärkeä, mutta jos minun pitää valita yksi näistä, on se Välitä – sen osoittaminen niin kollegoille kuin asiakkaille.

Tilintarkastusala muutosten edessä

Tilintarkastus on niin ammattina kuin alana ollut muutoksessa jo useiden vuosien ajan. Digitalisaatio kiihdyttää muutosta entisestään, mutta myös regulaatio on muuttanut alaa ja sen parissa työskentelyä.

Tilintarkastusasiakkaiden digitalisoidessa omaa toimintaansa antaa tämä samalla isot mahdollisuudet digitalisoida myös tilintarkastusta entistä pidemmälle. Kyvykkyytemme käsitellä ja analysoida rajattoman suurta määrää dataa osana tilintarkastusta on jo nyt huippuluokkaa. Suomen suurimpana tilintarkastusyhteisönä olemme hyvissä asemassa ottamassa käyttöön uusinta teknologiaa, joka mahdollistaa digitalisoituvassa maailmassa yhä laadukkaamman tilintarkastuksen tekemisen.

Regulaatiosta merkittävimpiin muutoksiin kuuluu EU:n tilintarkastusreformin kansallinen täytäntöönpano, joka saatiin valmiiksi Suomessa tilikautemme alussa. Sääntelyn valmistuminen selkeytti aiheen ympärillä käytyä keskustelua ja epävarmuutta. Ensimmäiset ns. pakolliset tilintarkastajakilpailutukset ovat nyt takana, eivätkä ne aiheuttaneet merkittäviä muutoksia markkinoilla.

Suomessa tilintarkastuksen sääntelyä ollaan nyt kehittämässä kansallisten tarpeiden pohjalta. Työ- ja elinkeinoministeriön 27.4.2016 asettaman virkamiestyöryhmän mietintö on valmistumassa

Mikko Nieminen

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

*”Tarve oikein tuotetuille
asiantuntijapalveluille on
vain kasvanut, kun yritykset
ovat yhä useampien
muutosvoimien keskellä.”*

tätä raporttia viimeisteltäessä; työryhmän toimikausi päättyi 30.9.2017. Työryhmän selvitettävää kysymyksiä olivat muun muassa hallinnon tarkastus tilintarkastuksen osana ja tilintarkastusvelvollisuuden rajat.

Kasvua tulevaisuudessakin

Usko Suomen talouden vahvistumiseen näkyy niin talousennusteissa kuin eri yritysten vertaiskolegojen kanssa keskustellessa. Myös PwC:n Global CEO Survey 2017 -tutkimuksen mukaan suomalaisjohtajien usko niin oman maan kuin globaalin talouden kasvuun on vahvistunut. Uskomme, että myös yrityskauppamarkkinoiden hyvä vire jatkuu vuodenvaihteen jälkeenkin.

Samaan aikaan tarve oikein tuotetuille asiantuntijapalveluille on vain kasvanut, kun yritykset ovat yhä useampien muutosvoimien keskellä.

Näistä lähtökohdista meillä on hyvä asema jatkaa kasvua: meillä on laaja osaamiskirjo auttaa asiakkaitamme muutoksessa ja kasvussa. Tavoitteenamme on kasvattaa liikevaihtoa noin kymmenisen prosenttia alkaneella tilikaudella ja parantaa kannattavuuttamme entisestään. Jatkamme myös rohkeaa rekrytointia: olemme budjetoineet henkilöstömäärämme kasvavan kuluvalle tilikaudella noin sadalla 100 työntekijään, minkä lisäksi tarjomme harjoittelupaikan 120 kisällille.

Jatkamme Yhdessä tekemällä ykköseksi -strategiamme mukaisesti: Jatkamme edelleen vakiintuneiden palveluidemme kuten tilintarkastuksen ja vero- ja lakineuvonnan kehittämistä. Palveluiden laajentamisessa panostamme erityisesti yritysjärjestelyihin liittyviin palveluihimme, digi- ja teknologiakonsultointiin, riskienhallintapalveluihin sekä toimialoista finanssialaan. Jatkamme myös toi-

menpiteitä ollaksemme Suomen paras työpaikka ja tarjotaksemme parhaan asiakaskokemuksen.

Vastuullinen toiminta on nivottu osaksi kaikkea liiketoimintaamme. Haluamme tulevaisuudessakin toimia itse vastuullisesti ja olla vastuullinen työnantaja, minkä lisäksi tuemme asiakkaitamme näissä asioissa. Yritysvastuujohtajamme Sirpa Juutisen katsaus ja tämä raportti kertovat tästä meille tärkeästä työstä.

Iso kiitos asiakkaillemme luottamuksesta meitä kohtaan! Kiitos myös teille yhteistyökumppanit, joiden kanssa olemme vaihtaneet arvokkaita ajatuksia ja tehneet merkityksellistä yhteistyötä. Lämmin kiitos kuuluu myös koko henkilöstöllemme upeasta työstä ja sitoutumisesta yhteiseen tekemiseen, sekä teille kaikille, jotka autoitte kokoamaan vastuullisen vuotemme tärkeimmät asiat yksiin kansiin!

Mikko Nieminen
Toimitusjohtaja

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Kirjanpitolain muutos on signaali vastuullisuuden merkityksestä

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuusustyömme on jatkunut jo vakiintuneiden toimintalinjojen mukaisesti. Samalla se on siirtynyt yhä enemmän osaksi liiketoiminta-alueiden ja -funktioiden päivittäistä työtä, mikä on ollut tavoitteemme. Tässä on tukenut yleinen tietoisuuden kasvu yritysvastuun merkityksestä lisäarvoa luovana tekijänä. Myös asiakkaidemme odotukset meitä kohtaan ovat kasvaneet vastuullisuusasioissa, mikä osaltaan on kirittänyt yritysvastuutyötämme.

Merkittäviä yhteiskunnallisia signaaleja vastuullisuuden tärkeydestä ovat olleet muun muassa kirjanpitolain muutos suurten, yleisen edun kannalta merkittävien yhtiöiden velvoitteesta raportoida myös muista kuin taloudellisista tiedoista toimintakertomuksessa tai erillisenä selvityksenä. Myös ilmastonmuutos ja Pariisin ilmastopöytäkirja ovat edelleen ajankohtaisia ja yhä enemmän huolta herättäviä aiheita, mikä suuntaa väistämättä huomiota kestävään kehitykseen ja yritysvastuuseen.

Selvityksen antaminen muista kuin taloudellisista tiedoista, toisin sanoen vastuullisuusraportointi, on nyt saanut uutta painoarvoa, kun siitä on tullut osa hallituksen raportointia. Tämä ilmeni myös Suomen ainoasta yritysvastuubarometrissä 2017, jonka julkaisimme elokuun lopulla.

Muista kuin taloudellisista tiedoista annettavan selvityksen allekirjoittavat yrityksen toimitusjohtaja ja hallitus. Tilintarkastaja puolestaan tarkistaa,

Sirpa Juutinen

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

”Kirjanpitolain muutokset antavat mahdollisuuden vastuullisuusasioiden painoarvon nousemiseen.”

että selvitys on laadittu säännösten mukaisesti ja että se on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Kirjanpitolain muutokset antavat mahdollisuuden vastuullisuusasioiden painoarvon nousemiseen. Se kuitenkin edellyttää, että lain tarkoittama selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista sisältää samassa mielessä olennaiset ja relevantit vastuullisuusasiat kuin mitä muukin toimintakertomusinformaatio on. Kysymys on tiedoista, jotka tarvitaan kuvan muodostamiseksi yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja asemasta. Tässä kohtaa vastuullisuusasioiden merkitys yhtiön lisäarvon luomiseen on mahdollista avata, mikä tekee niistä merkittäviä myös hallituksen näkökulmasta.

Olemme PwC:llä valmiita tukemaan asiakkaitamme tämän tärkeän veloitteen täyttämässä. Tämän mahdollistamiseksi yritysvaluuttuun ammattilaisemme ovat käyneet tilintarkastajien kanssa useita keskusteluja lain vaatimuksista ja siitä, mitä ne käytännön toimina tulevat tarkoittamaan.

Pariisin ilmastopöytäkirja on näyttänyt välillä olevan joidenkin valtioiden osalta vastatuulella. Sen sijaan yllättävän monet yritykset ovat liputtaneet sopimuksen puolesta ilmaisten samalla huolensa sekä maapallon ilmaston lämpenemisen yleisistä riskeistä että omien liiketoimintamahdollisuuksiensa kapenemisesta.

Minultakin on vuoden mittaan kysytty usein, arvelenko Pariisin ilmastopöytäkirjan ja sen myötä myös ilmastomuutoksen hillitsemisen jäävän taka-alalle. Olen joka kerta vastannut, että vaikka valtioiden toimilla on erittäin suuri merkitys, on toivoa pantavissa myös markkinavoimille ja yritysten ilmastotyölle. Asiakastapaamisissa tämä näke-

mykseni on vain vahvistunut.

Meillä PwC:n sisällä yhä useampi on kohdannut kuluneella tilikaudella sekä asiakkaiden uudet raportointivaatimukset että ilmastomuutoksen yrityksille mukanaan tuomat haasteet ja mahdollisuudet. Tässä sekä PwC:n Sustainability & Climate Change -tiimi että yrityksemme omaa yritysvastuuta varten toimiva Corporate Responsibility Steering Group ovat pystyneet tukemaan muualla organisaatiossa työskenteleviä työntovereitamme. Olemme kaikki entistä tietoisempia siitä, että asiakkaamme tarvitsevat meiltä voimien ja asiantuntemuksen yhdistämistä saadakseen tarvitsemansa ratkaisut. Vastuullisen liiketoiminnan melko pitkä historia tukee tässä hienolla tavalla.

Kiitän lämpimästi kaikkia PwC:llä vastuullisuustyön tekemiseen osallistuneita. Olemme jo kulkeneet pitkän matkan, mutta on tietä vielä edessäkin päin. Uskon, että saavutamme pisteen, jossa yritysvaluuttu on niin sulautunut tekemiseemme, ettemme enää tunnista työmme vastuullisuuselementtejä erillisinä. Maali kuitenkin karkaa, jos jäämme polkemaan paikoilleen. Uudellakin tilikaudella on onneksi vielä haasteellisia tavoitteita saavutettavaksi. Yhdessä tekemällä näissäkin asioissa ykköseksi!

Sirpa Juutinen
Yritysvastuujohtaja

Strategiamme

Strategian lanseeraustilaisuus elokuussa 2016

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Lähdimme toteuttamaan tilikauden alussa aiemmin keväällä työstettyjä ja uusittuja strategisia linjauksiamme. Strategiamme tiivistyy teemaan yhdessä tekemällä ykköseksi: tuemme asiakkaitamme muutoksissa ja autamme heitä menestymään ja kasvamaan – ja yhdessä asiakkaiden kanssa ja tekemällä tiivistä yhteistyötä myös PwC:n sisällä eri osajien kesken menestymme itsekkin.

Kiteytetty strategiatarinamme: Yhdessä tekemällä ykköseksi

Työelämä, teknologia ja markkinat ovat jatkuvassa muutoksessa. Digitalisaatio on teollisen aikakauden neljäs iso murros. Yritykset ja yhteisöt joutuvat päivittämään itsensä ja toimintansa uudelle

asiakkaiden ja kilpailun vaatimalle tasolle. Samaan aikaan kansainvälistyminen, regulaatiomuutokset ja muut kannattavaan kasvuun liittyvät haasteet kirittävät yrityksiä muokkaamaan toimintaansa.

Meillä PwC:llä on osaaminen auttaa asiakkaitamme muutoksen ja kasvun kentällä. Samalla PwC:n Purpose eli tarkoituksemme toteutuu: rakennamme yhteiskuntaan luottamusta ja ratkaisemme asiakkaidemme merkittävimpiä ongelmia.

Toimintamme perustana ovat neljä liiketoiminta-alueettamme: tilintarkastus- ja varmennuspalvelut, liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonta ja lakipalvelut sekä segmenttilähtöinen eri osaamisalueet yhdistävä

omistajayrittäjäpalvelut. Näistä kaikista haemme kasvua.

Tämä lisäksi panostamme neljään erikseen nimettyyn alueeseen:

- **Yritysjärjestelyt:** Tuemme asiakkaitamme yritysjärjestelyissä koko osaamiskirjollamme, entistä aikaisemmassa vaiheessa ja pidempään.
- **Teknologia & digitalisaatio:** Autamme asiakkaitamme luomaan uutta digitaalista liiketoimintaa sekä parantamaan omia prosessejaan teknologian avulla.
- **Riskienhallinta:** Tarjoamme asiakkaillemme liiketoiminnan riskeihin liittyvää neuvontaa hyödyntäen vahvasti teknologiaa ja dataa sekä kansainvälisen verkostomme vahvaa osaamista.
- **Finanssitoimiala:** Finanssitoimiala on suuressa murroksessa. Tuemme asiakkaitamme muutoksessa ja palvelemme heitä kokonaisvaltaisesti monipuolisella osaamisellamme.

Kasvumme ja menestyksemme kannalta on keskeistä, että tarjoamme parhaan työpaikan loistaville asiantuntijoillemme ja parhaan kokemuksen asiakkaillemme. Jokainen kohtaaminen kollegojen ja asiakkaiden kanssa on merkityksellinen. Teemme myös vahvaa yhteistyötä yli liiketoimintarajojen ja hyödynnämme fiksusti teknologiaa omassa toiminnassamme.

Tavoitteenamme on olla asiakkaille paras kumppani asiantuntijapalveluissa ja auttaa heitä menestymään. Teemme yhdessä asiakkaiden kanssa matkaa ykköseksi.

PwC Suomen
yritysvastuukatsaus
2017

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Vastuullisuutta hahmotetaan nyt entistä enemmän arvонуonnin kautta

Arvонуonti yritykselle

Arvонуonnin kuvaaminen auttaa sijoittajia ja muita yrityksen keskeisiä sidosryhmiä ymmärtämään, mihin yrityksen arvонуonti perustuu sekä miten yritys luo ja säilyttää arvonsa tulevaisuudessa.

International Integrated Reporting Council (IIRC) julkaisi vuonna 2013 Kansainvälisen integroidun raportoinnin viitekehyksen. Yksi viitekehyksen pääviesteistä on, että yritys luo arvoa muistakin pääomanlajeista kuin taloudellisesta. Sen lisäksi tarvitaan myös valmistettua, inhimillistä, aineetonta, sosiaalista ja luonnon pääomaa.

Olemme seuranneet PwC:n yritysvastuubarometrin kautta yritysten arvонуonnin kuvaamisen kehittymistä vuodesta 2015 lähtien. Vuoden 2017 barometristä näemme, että arvонуontia kuvaavien yritysten määrä on jatkanut kasvuaan viime vuotisesta 28 raportoineesta yrityksestä 45:een.

”On hienoa huomata, että yritykset pyrkivät tuomaan arvонуontikuviin mukaan yhä enemmän numeerista tietoa, mikä viestii pääomanlajien panoksille asetetuista tavoitteista sekä seurantaa mahdollistavista KPI-tunnusluvuista. Tämä tukee myös sidosryhmille tärkeiden analyysien tuottamista”, yritysvastuuasiantuntijamme **Sanna Pietiläinen** toteaa.

”Joulukuun lopulla 2016 voimaan tulleet kirjanpitolain muutokset edellyttävät, että yritykset sisällyttävät muuta kuin taloudellista tietoa koske-

vaan selvitykseen lyhyen kuvauksen liiketoimintamallistaan. Arvонуontikuvan huolellinen laatiminen antaa hyvät eväät myös tämän vaatimuksen täyttämiseen lakiin liittyvässä hallituksen esityksessä kuvatulla tavalla.”

PwC:n arvонуontimalli

Julkaisemme tänä vuonna toista kertaa kuvan omasta arvонуontimallistamme. Mallin kuvaaminen tapahtui tilikaudella 2016 prosessina, johon

Sanna Pietiläinen

osallistui eri pääomalajeihin liittyvien toimintojen edustajia organisaatiomme johdosta. Tällä tavalla otimme jälleen yhden askeleen eteenpäin integroidussa ajattelussa, joka on edellytys integroidulle raportoinnille.

Kuuntelemme sidosryhmiemme näkemyksiä ja odotuksia, jotta voimme kehittää arvонуontimalliamme, niin sen sisältöä kuin visuaalista muotoakin, edelleen.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvонуonti yritykselle

Arvонуonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

PwC Suomen arvonluonti

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:

verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Pääomat

Taloudellinen pääoma

- Oma pääoma
- Vieras pääoma

Luonnon pääoma

- Sähkönkulutus 922 041 kWh (100 % vihreä sähkö)

Valmistettu pääoma

- Liiketoimintaa 20 paikkakunnalla
- ICT, tehokas infrastruktuuri, työvälineet ja ohjelmistot

Inhimillinen pääoma

- Osaava, ammattitaitoinen ja monimuotoinen henkilöstö
  - tilikauden lopussa 994 henkilöä
  - 121 kisälliä tilikaudella
- Henkilöstön työtyytyväisyys (People Engagement Index (PEI) 73 %)
- Työhyvinvointi ja työkyky

Aineeton pääoma

- Asiakaskanta
- Asiakastytyväisyys (Net Promoter Score 57,9)
- Tunnettu, luotettu brändi
- Asiakasneuvonantoon liittyvät metodologiat, työvälineet ja toimintatavat

Sosiaalinen pääoma

- Yhteiskunnallinen osallistuminen ja vaikuttaminen:
  - Yhteistyökumppanuudet
  - Hyväntekeväisyystyö
  - Ajatusjohtajuus (thought leadership), osaamisen kehittäminen ja jakaminen

PwC Suomi

PwC Suomi on suomalainen yhtiö, joka kuuluu kansainväliseen PwC-ketjuun. Tarvittaessa asiakkaidemme tukena on PwC-ketjun yli 236 000 asiantuntijaa 158 maassa.

Tuemme asiakkaitamme muutoksessa ja autamme yrityksiä luomaan kestävä kasvua, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti.

Tarkoituksenamme (PwC Purpose) on rakentaa yhteiskuntaan luottamusta ja ratkaista asiakkaidemme merkittävimpiä ongelmia.

Organisaatiomme jakautuu kolmeen liiketoimintaalueeseen: tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut, veroneuvonta ja lakipalvelut sekä liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelyt, joihin kuuluu myös strategisen konsultoinnin Strategy&-yksikö. Omistajayrittäjäpalvelumme toimii matriisiorganisaationa. Näiden lisäksi organisaatioomme kuuluvat sisäiset palvelut: brändi ja viestintä, HR, lakiasiat, taloushallinto, tietohallinto sekä toimisto- ja toimitilapalvelut.

Strategiset painopistealueemme: yritysjärjestelypalvelut, teknologiaan ja digitalisaatioon liittyvät palvelut, riskienhallintapalvelut ja finanssitoimiala.

Laaja asiakaskunta: meillä on noin 10 500 asiakasta, joihin lukeutuu niin listayhtiöitä kuin omistajayrittäjiä, kasvu- ja startup-yhtiöitä, säätiöitä ja yhdistyksiä, julkisen sektorin toimijoita kuin yksityishenkilöitä.

Tuotokset

Asiakkaidemme saamat palvelut

- 786 984 työtuntia
- Jatkuvasti kehittyvät asiantuntijapalvelut seuraavilla liiketoiminta-alueilla:
  - liikkeenjohdon konsultointi
  - yritysjärjestelypalvelut
  - veroneuvonta ja lakipalvelut
  - tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut.

Asiantuntijapalveluiden tuottamisesta syntyvät muut tuotokset

- Hiilidioksidipäästöt (liikematkustus, toimitilat ja pa-perinkulutus)

Vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

PwC Suomen liikevaihto: 135,2 milj. euroa

Taloudellisen lisäarvon jakautuminen

- Työntekijöiden ja osakkaiden palkat:
  - palkat (sis. sivukulut) 76,2 milj. euroa, muut verotettavat työsuhte-edut ja muut työsuhte-edut
- Osakkaat:
  - osingot 2,4 milj. euroa
- Julkinen sektori
  - verot ja veroluonteiset maksut 75,5 milj. euroa
- Kiinteistöjen omistajat ja rahoittajat
  - vuokrat ja leasing-vuokrat 5,8 milj. euroa
- Investoinnit ja tuki yleishyödyllisiin tarkoituksiin
  - oppilaitos- ja järjestöyhteistyö, sponsorointi ja lahjoitukset 522 000 euroa

Ympäristövaikutukset

Päästöjen väheneminen

- Palveluiden tuottaminen kestävämmällä tavalla
- Positiivinen vaikutus omien palveluiden kautta
- Henkilöstön kannustaminen kierrätykseen ja kestäväan kulutukseen
- Toimittajavaatimusten kautta päästöjen väheneminen

Sosiaaliset vaikutukset

Luottamuksen rakentaminen

- Työllistäminen
  - 139 uutta vakituista työntekijää
- Kisäliohjelman kautta nuorten kouluttaminen toimialalle
  - 121 kisälliä tilikaudella
- Tietopääoman ja asiantuntijuuden vaikutukset toimialalla ja yhteiskunnassa laajemminkin

Lisäksi palveluillamme on vaikutusta asiakkaidemme liiketoimintaan ja sitä kautta yhteiskuntaan.

Verojalanjälkemme Arvonluonti yhteiskunnalle

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Yrityksen verojalanjäljen raportointi on ollut julkisen keskustelun kohteena jo monen vuoden ajan. Vuosittain kasvava määrä yrityksiä on raportoinut oman yrityksensä verojalanjäljestä. Me haluamme olla osana tätä keskustelua sekä toimia esimerkkinä raportoinnin saralla.

Verojalanjälkemme kertoo osaltaan taloudellisesta vaikutuksestamme ympäröivään yhteiskuntaan. Raportoimalla verojalanjälkemme julkisesti haluamme rakentaa luottamusta toimintaamme kohtaan.

Palveluidemme myynnistä syntyvää taloudellista lisäarvoa jaamme henkilöstölle ja osakkaillemme. Merkittävä osa tästä lisäarvosta kertyy myös ympäröivälle yhteiskunnalle verojen ja veroluonteisten maksujen muodossa. Yhteiskunnallisen vaikutuksen arvioinnissa tulee ottaa huomioon yhtiömme maksamien verojen lisäksi henkilöstön ja osakkaiden palkitsemisesta maksettavat verot ja veroluonteiset maksut.

”Toimimme alalla jossa henkilöstömme ja osakkaidemme asiakkaille tuottamat palvelut muodostavat kaiken tuottamamme arvon. Henkilöstölle ja osakkaille maksettavat palkat ovatkin ylivoimaisesti merkittävin tapa jakaa tuottamaamme lisäarvoa. Näistä palkoista vähennetään luonnollisesti ennakonpidätykset sekä sosiaaliturva- ja eläkemaksut”, toteaa vero- ja lakipalveluidemme johtaja **Markku Hakkarainen**.

Neuvomme myös asiakkaitamme verojen ja veroluonteisten maksujen raportoinnissa, kun kyse on säännösten edellyttämästä raportoinnista.

Tuemme asiakkaitamme myös silloin, kun he haluavat raportoida näistä asioista säännösten edellytyksiä laajemmin ja yksityiskohtaisemmin.

PwC Suomen verojalanjälki

Kaikki liiketoimintamme tapahtuu Suomessa asuvien osakkaiden kokonaan ja suoraan omistamassa yhtiössä, PricewaterhouseCoopers Oy:ssä. Yhtiömme toimintaa ei ole rahoitettu ulkomailta eikä meillä ole korollista velkaa.

Yhtiön maksamat muuttuvat palkanosat henkilöstölle ja osakkaille määräytyvät yhtiön tuloksen, henkilökohtaisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamisen sekä arvojen mukaisen ja laadukkaan toiminnan perusteella.

Osakkaat palkitaan palkalla, joka jakautuu kiinteään kuukausipalkkaan ja muuttuvaan palkanosaan. Tilikaudelta 2017 maksamme muuttuvan palkanosan edellisvuoden tapaan yhtiömme verotuksessa työpanososinkona käsiteltävänä osinkona, joka määräytyy suoriutumisen perusteella ja maksetaan tilikauden 2017 tuloksesta. Työpanososinko on saajalleen verotuksessa ansiotuloa, ja se on maksamisvuonna yhtiölle vähennyskelpoinen meno.

Tämän lisäksi osakkaat saavat osakekohtaisen osingon, joka verotuksessa jaetaan pääomatulona ja ansiotulona verotettavaksi. Osakkaat eivät saa missään muodossa palkkaa tai muita henkilökohtaisia etuuksia PwC-ketjulta.

Yhtiön vuosittain kerryttämä liikevoitto käytetään merkittävältä osin henkilöstön ja osakkaiden

Markku Hakkarainen

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

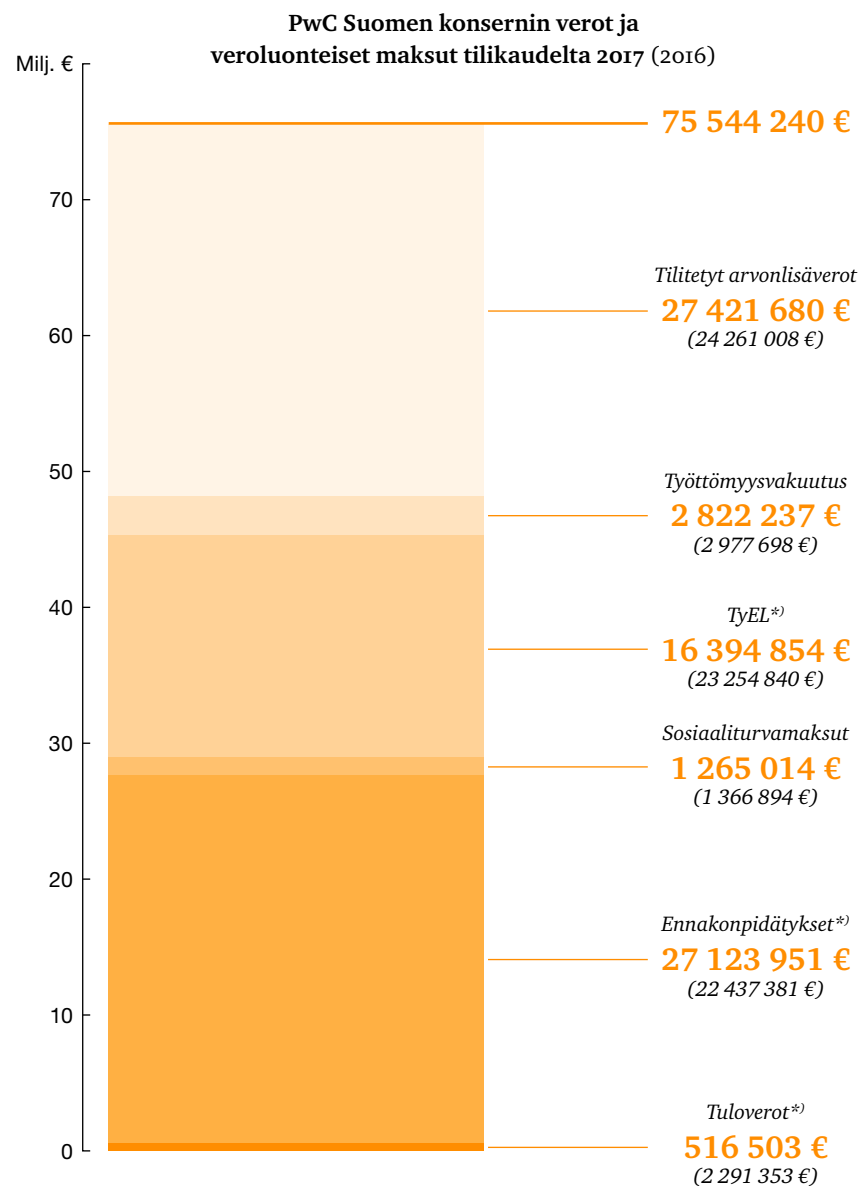
Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

palkitsemiseen. Osa voitosta jää osinkoina jaettavaiksi ja omaa pääomaa kasvattamaan.

Tilikautemme liikevaihto oli 135 miljoonaa euroa ja kaikkien maksettujen verojen ja veroluonteisten maksujen ja tilitysten määrä 76 miljoonaa. Näistä veroista ja veroluonteisista maksuista suurin osa, 48 miljoonaa euroa, oli yhteisöveroja, ennakonpidätyksiä sekä sosiaaliturva- että eläkemaksuja.

Yhtiömme tuottama taloudellinen lisäarvo yhteiskunnalle eli yhtiön toiminnan verojalanjälki muodostuu merkittävältä osin yhtiön perimistä ja tilitämistä ennakonpidätyksistä, joiden määrä ilmenee oheisesta kuvasta.

*) Ero tilikausien 2016 ja 2017 veroerissä johtuu työpanososinkomallin siirtymisestä ja siitä aiheutuvasta jaksotuksesta: työpanososinko on vähennyskelpoista maksamisvuoden tuloksesta eikä sen vuoden tuloksesta jolta sitä jaetaan. Näin ollen edellisen tilikauden 2016 työpanososinkoa ei vähennetty tilikauden 2016 tuloksesta vaan vasta nyt päättyneen tilikauden 2017 tuloksesta. Lisäksi työpanososinko nostaa huomattavasti perittäviä ennakonpidätyksiä ja vaikuttaa maksettavan työeläkevakuutusmaksun määrään vähentävästi, koska työpanososinko ei ole työeläkelainsäädännön mukaista palkkaa. Vielä 2015 tilikaudella maksoimme osakkaiden muuttuvan palkanosan palkkana.

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

PwC Suomen yritysvastuu pohjautuu PwC-ketjun globaaliin yritysvastuustrategiaan. Se muodostuu neljästä osa-alueesta: vastuullinen liiketoiminta, henkilöstön monimuotoisuus, ympäristövaikutusten hallinta sekä yhteiskunnallinen osallistuminen.

Jokainen PwC-ketjun yhtiö asettaa näille osa-alueille omat tavoitteensa ja seuraa niiden saavuttamista. Kaikki maat ovat sitoutuneet jatkuvan kehittämiseen ja tulosten parantamiseen. Tavoitteenamme on olla vastuuasioissa paras omalla toimialallamme.

Yritysvastuu on osa liiketoimintaamme

Johdamme yritysvastuuta osana muuta liiketoimintaa. Yritysvastuun työtä ja sen kehittämistä koordinoi yritysvastuujohtaja, joka raportoi toimitusjohtajalle. Yritysvastuujohtaja toimii myös tasa-arvoasioista vastaavana partnerina.

Yritysvastuujohtajan tukena toimii yritysvastuun ohjausryhmä (Corporate Responsibility Steering Group), joka koostuu eri liiketoimintoja edustavista PwC:n asiantuntijoista. Ohjausryhmä asettaa yritysvastuun tavoitteet, koordinoi käytännön toimenpiteitä, seuraa toteutumista ja on mukana laatimassa yritysvastuukatsausta. Päättäneellä kaudella ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa.

PwC:n johtoryhmällä on yritysvastuun kokonaisvastuu, ja yritysvastuupartneri sekä esittelee sille muutaman kerran vuodessa yritysvastuun kokonaistilannetta että tarvittaessa antaa selvityksiä yritysvastuun eri osa-alueilla edistymisestä. Hallitus käsittelee ja hyväksyy yritysvastuukatsauksen.

Käytännön toimenpiteiden toteutuksesta vas-

Linjaorganisaatio toteuttaa yritysvastuuta yhdessä tukifunktioiden kanssa

PwC Suomen yritysvastuun organisaatio

Hallitus

Hyväksyy yritysvastuuraportin

Toimitusjohtaja & Johtoryhmä

Hyväksyvät yritysvastuun ohjelman ja tavoitteet

Yritysvastuujohtaja & Yritysvastuun ohjausryhmä

Koordinoivat ja kehittävät yritysvastuutyötä

Työryhmät valmistelevat yritysvastuun asioita yhdessä ohjausryhmän kanssa

taavat liiketoiminta-alueiden esimiehet, joita yritysvastuupartneri ja ohjausryhmän jäsenet tukevat. Tarvittaessa myös Sustainability & Climate change -liiketoiminta-alueen asiantuntijat antavat apuaan.

Nostoja vastuutyöstämme tilikaudella 2017

Päättäneellä kaudella jatkoimme vastuullisuustyötä kaikilla neljällä osa-alueella asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Pääsimme soveltamaan vastuullisen liiketoiminnan uusia palveluja ja lähestymistapoja monissa asiakastöissä.

Loimme käytännöt henkilökunnan vapaaehtois-

työhön osallistumiselle, ja teimme laajaa yhteistyötä yhteiskunnan ja yrityselämän eri tahojen kanssa. Pidimme edelleen esillä tasa-arvoasioita sekä sukupuolten välisenä tasa-arvona että myös seksuaalivähemmistöjen kysymyksenä.

Ympäristöasioissa etenimme Green Office -työlle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Erityisesti henkilöstön ympäristötietoisuuden lisäämiseksi toteutettiin lukuisia tapahtumia.

Oman toiminnan vastuullisuus ja eettisyys on asia, jossa emme halua tehdä kompromisseja. Tämän varmistamiseksi meillä on jatkuvaa koulutus-

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

ta ja arviointia. Jatkoimme myös omien toimittajiemme kanssa tehtävää vastuullisuustyötä laatimalla heille itsearviointilomakkeen oman toiminnan arvioimiseen.

Kerromme tarkemmin työstämme yritysvastuun eri osa-alueilla tämän katsauksen seuraavissa osioissa.

Yritysvastuun strategiamme uudistuu

PwC-ketju uudistaa loppuvuodesta 2017 globaalin yritysvastuun strategian, mikä vaikuttaa myös PwC Suomen yritysvastuutyön painopistealueisiin. Vaikka strategia uudistuu, työ jatkuu myös kaikilla nykyisillä osa-alueilla (vastuullinen liiketoiminta, henkilöstön monimuotoisuus, ympäristövaikutusten hallinta sekä yhteiskunnallinen osallistuminen).

PwC-ketjun yritysvastuun strategiauudistuksen myötä asetamme uudet tavoitteet omalle yritysvastuuyölemme, jonka tuloksia seuraamme ja josta raportoimme jatkossakin.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin tukea myös yrityksiltä

YK:n kestävän kehityksen vuoteen 2030 ulottuvista 17 tavoitteesta ja 169 alatavoitteesta sovitettiin syksyllä 2015. Kestävän kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals, SDG-tavoitteet) tarkoituksena on poistaa maailmasta äärimmäinen köyhyys, edistää tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta sekä suojella maapallon kantokykyä.

Tavoitteet on tarkoitettu valtioille, mutta niiden saavuttamiseen tarvitaan tukea myös yrityksiltä. PwC:n yritysvastuubarometri on osoittanut, että monet yritykset ovat ottaneet tavoitteet yritysvastuunsa osaksi ja kertovat vastuullisuusraporteissaan oman toimintansa liittymisestä kestävän kehityksen tavoitteisiin.

Yritysten tulisi kohdistaa kestävää kehitystä ajavat toimenpiteensä niihin SDG-tavoitteisiin, joihin se voi ydinliiketoimintansa kautta eniten

vaikuttaa – joko lisäämällä positiivisia tai vähentämällä negatiivisia vaikutuksia – ja jotka ovat toimintamaan hallituksen painopistealueita ja kriittisimpiä saavuttaa.

PwC:n liiketoiminnan yhteys SDG-tavoitteisiin

PwC tukee kestävää kehitystä luomalla ympäröivään yhteiskuntaan taloudellista ja sosiaalista arvoa palveluidensa kautta. Henkilöstömme osaamisen avulla ratkaisemme merkittävimpiä ongelmia ja luomme näin luottamusta yhteiskuntaan.

Priorisoimme PwC Suomelle merkittävimmät SDG-tavoitteet tarkastelemalla, mihin SDG-tavoitteisiin toimialallamme on eniten vaikutusta ja mitkä SDG-tavoitteet luovat meille eniten mahdollisuuksia. Käytimme analyysissä hyväksi PwC-ketjun luomia työkaluja, kuten PwC Selector -työkalua, joka kartoittaa SDG-tavoitteisiin

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

liittyviä toimialakohtaisia vaikutusmahdollisuuksia. Samoin käytimme yli 200 tietolähteen perustuvaa Global Business Navigator -työkalua, joka mittaa eri maiden suoritumista SDG-tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hyvä koulutus

Kasvumme ja menestyksemme kannalta on keskeistä, että tarjoamme parhaan työpaikan loistaville asiantuntijoillemme. Panostamme asiantuntijoi-

demme tasa-arvoiseen ja monipuoliseen työssäoppimiseen, jotta jokaisella työntekijällämme olisi mahdollisuus luoda itsensä näköistä uraa PwC:llä. Koulutamme vuosittain toimialallemme yli 100 nuorta Kisälli-ohjelmamme kautta. Lisäämme henkilöstömme tietoisuutta kestävä kehityksen aihepiireistä, kuten ympäristöystävällisyydestä ja kaikkien ihmisten tasavertaisesta kohtelusta, erilaisten ohjelmien ja koulutusten avulla.

Sukupuolten tasa-arvo

PwC-ketjun monimuotoisuustyön suuntaviivojen mukaan myös me Suomen PwC:llä kiinnitämme huomiota monimuotoisuuteen ja erityisesti naisten ja

miesten tasa-arvoon, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tasapuoliseen kohteluun sekä muun erilaisuuden hyväksymiseen ja arvosta-

miseen. Olemme laatineet tasa-arvosuunnitelman, jonka päätavoite on edistää naisten ja miesten tasa-arvoa työelämässä. Lisäksi teemme säännöllisin väliajoin erillisen palkkaselvityksen, jossa kartoitetaan miesten ja naisten välisiä mahdollisia palkkeroja.

Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

Yksi yritysvastuutyön pääteemoista on etsiä ratkaisuja, joilla edistetään maailmanlaajuisesti ja paikallisesti kestävä kehitystä ja vastuullista liike-

toimintaa. Muutoksen katalysaattorina tuemme asiakkaita kestävässä kasvussa, hyödynnämme teknologiaa omassa toiminnassamme ja luomme samalla taloudellista lisäarvoa yhteiskuntaan esimerkiksi työllistämisen ja verojen maksun kautta.

Edistämme kestävä kehitystä oman toimintamme lisäksi asiakkaidemme keskuudessa esimerkiksi Sustainability & Climate change -tiimimme palveluiden kautta. Olemme viime vuosina panostaneet vastuullisuuden sisällyttämiseen myös osaksi muita asiakkaille tarjottavia palveluita. Asiakastyön lisäksi annamme osaamistamme valituihin pro bono -kohteisiin ja tarjoamme henkilöstöllemme mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoistyöhön.

Ilmastotekoja

Kiinnitämme huomiota oman toimintamme ympäristövaikutuksiin järjestelmällisesti, ja kehitämme toimintatapojamme jatkuvasti yhä kestävämpään

suuntaan. Matkustaminen kuuluu olennaisena osana asiakastyöhömme, ja suurin osa hiilijalanjäljestämme koostuu lentomatkustuksesta, seuraavaksi eniten autoilusta. Olemme asettaneet ilmastotavoitteet omalle toiminnallemme ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Tästä olemme antaneet sitouksemme osana Ilmastokumppanit-aloitetta. Lisäksi Sustainability & Climate change -tiimin asiantuntijat tukevat asiakkaita ympäristövaikutusten tunnistamisessa, johtamisessa ja kehittämisessä sekä ympäristötietojen varmennuksessa.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Vastuullinen liiketoiminta

- Jatkoimme toimintaa sisäisessä työryhmässämme, jonka tehtävänä on tunnistaa asiakkaidemme liiketoiminnan kannalta oleellisia vastuullisuudesta nousevia asioita ja kehittää niihin palveluratkaisuja.
- Asiakkaamme kysyivät meiltä aiempaa useammin meidän vastuullisuudestamme. Täytimme hyvin erilaiset kriteerit.
- Laadimme toimittajille vastuullisuusasioiden itsearviointilomakkeen ja otimme sen käyttöön osana vastuullisen hankinnan kehittämistä.
- Asiakastyytyväisyytemme pysyi korkealla tasolla.

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Vastuullinen liiketoiminta

Oman toiminnan ja palveluiden kautta vaikuttamista

Vastuullinen liiketoiminta katsoo meillä kahteen suuntaan. Oman toimintamme on oltava eettistä ja vastuullista, ja lisäksi asiakkaiden on saatava meiltä palveluita, joiden avulla he voivat toteuttaa omia kestävän kehityksen tavoitteitaan.

Vastuullisen sijoittamisen asiantuntemukselle kysyntää

Sustainability & Climate change -tiimimme asiantuntijat tuottavat palveluita sekä yritysvastuun johtamisen ja raportoinnin että ESG (Environmental, Social and Governance) -asioihin ja ilmastonmuutokseen liittyvien tarpeiden pohjalta. Pariisissa joulukuussa 2015 saavutettu ilmastopöytäkirja on makehän lämpenemisen rajoittamisesta korkeintaan kahteen, mieluummin puoleentoista asteeseen, vaikuttaa asiakkaidemme toimintaan monella toimialalla. Olemme jo nähneet tähän liittyvän palvelutarpeen heräämisen, mutta odotamme jatkossa tarpeiden kasvavan entisestään.

Sijoittajat ovat alkaneet esittää nykyisille ja potentiaaleille sijoituskohteilleen vastuullisuuteen liittyviä tiedusteluja, mikä näkyi tilikaudella ESG-asioihin liittyvän asiantuntemuksen tarpeen kasvuna. Erityisesti havaitsimme tämän pääomasijoittajien keskuudessa. Vastasimme kysyntään yhdessä muiden yrityskauppaprosesseissa työskentelevien PwC:n asiantuntijoiden kanssa.

Sustainability & Climate change -tiimin asiantuntemusta tarvitaan erillisinä myytävien palvelujen lisäksi myös osana muuta PwC:n palvelutarjontaa, minkä toteuttamiseen olemme panostaneet

Jussi Nokkala ja Suvi Kuusi Sustainability & Climate change -tiimistä

viime vuosina. Keskityimme erityisesti yrityskauppaprosessiin kuuluvan palvelutarjontamme kehittämiseen luoden aikaisempaa vakioidummat menettelytavat siihen, miten yritysvastuu- ja ESG-asiat ovat mukana esimerkiksi due diligence -prosessissa. Tarjosimme myös asiakaskunnallemme aiheeseen liittyvää koulutusta.

Asiakkaamme kysyvät meidän vastuullisuudestamme

Asiakkaamme kysivät tilikaudella yhä useammin meidän vastuullisuudestamme. Asia nousi esille erityisesti tarjousprosesseissa. Jotkut asiakkaamme pyytävät meitä arvioimaan säännöllisesti omaa vastuullisuuttamme heidän laatimiensa kriteerei-

PwC pähkinänkuoressa
Toimitusjohtajan katsaus
Yritysvastuujohtajan katsaus
Strategiamme
Arvonluonti yritykselle
Arvonluonti yhteiskunnalle: verojalanjälkemme
Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä
Vastuullinen liiketoiminta
Henkilöstö ja monimuotoisuus
Yhteiskunnallinen osallistuminen
Ympäristövaikutusten hallinta
Tunnuslukumme ja liitteet

den avulla. Täytämme erilaiset kriteerit hyvin.

Vastuullisuutta myös kumppaneilta

PwC Suomen omat ympäristövaikutukset syntyvät lähinnä liikematkustamisesta. Haluamme kuitenkin levittää ympäristötietoisuutta ja edistää sitä myös kumppaneidemme toiminnassa. Olemme jo aiemmin luoneet vastuullisuusvaatimuksemme toimittajille, ja jatkoimme näistä vaatimuksista viestimistä heille. Lisäksi laadimme toimittajille vastuullisuusasioiden itsearviointilomakkeen. Sen tarkoituksena on sekä tukea kumppaneiden työtä että meidän omaa kyvykkyyttämme siinä, miten voimme seurata kumppanimme toteuttavan vastuullisuutta.

Asiakkaamme arvostavat yhteistyön sujuvuutta

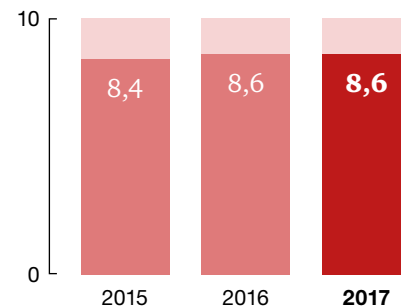
Jotta voimme kehittää toimintaamme niin palveluiden kuin toimintatapamme osalta ja palvella näin asiakkaita entistä paremmin, keräämme jatkuvasti palautetta asiakkailtamme. Kysymme asiakaspalautetta vuosittaisella asiakaskyselyllä, projektiokohtaisilla palautepyynnöillä ja asiakkaita haastattelemalla. Tämän lisäksi saamme ja haluamme palautetta myös muiden kanavien, kuten netin chat-asiakaspalvelukanavan ja sosiaalisen median kautta.

Päättäneellä tilikaudella kysyimme palautetta 2 862 asiakkaalta sähköisin kyselyin. Vastausprosentti näihin oli 39,7 (edellisvuonna 29,3).

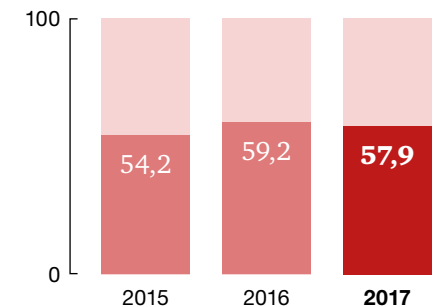
Asiakkaidemme kokonaistyytyväisyys pysyi korkealla tasolla 8,6:ssa (edelliskaudella myös 8,6) asteikolla 0–10 mitattuna.

Toisena asiakastyytyväisyyden mittarina käytämme nettosuositteluhalukkuutta (NPS, Net Promoter Score*). Jos luku on positiivinen, tulos on hyvä. Jos luku on yli 50 prosenttia, tulos on erin-

Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys (0–10)

Asiakkaiden suositteluhalukkuus % (NPS)

omainen. Asiakkaidemme nettosuositteluhalukkuus laski prosenttiyksiköllä 59,2 %:sta 57,9 %:iin, mutta säilyi edelleen erittäin hyvällä tasolla.

Palautteen perusteella asiakkaamme arvostavat yhteistyössämme sen sujuvuutta, joustavuutta, näkemyksellisyyttä sekä hyviä asiakastiimejä ja osajia. Kehitettävää meillä on mm. asiakkaiden liiketoiminnan ja toimialojen ymmärtämisessä sekä kommunikoinnissa niin tiimien sisällä kuin asiakkaiden kanssa.

”Kiitos kaikille palautetta antaneille! Paras asiakaskokemus on strategiamme ytimessä, ja sen jatkuva kehittäminen on meille elintärkeää. Tulemme tekemään alkaneellakin tilikaudella töitä sen eteen, että kokemus PwC:n kanssa asiointista on entistäkin parempi”, toimitusjohtaja Mikko Nieminen sanoo.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Henkilöstö ja monimuotoisuus

- Paras työpaikka oli keskeinen teemamme tilikaudella. Aloitimme uuden työntekijöiden hyvinvointiin tähtäävän BeWell-hankkeen ja Leadership Academy -johtamisvalmennuksen.
- Lanseerasimme päivitetyt arvomme ja käsittelimme sitä, mitä ne merkitsevät meille käytännössä.
- Osallistuimme Great Place to Work -kilpailuun ja saimme Great Place to Work -sertifikaatin ensimmäisenä yrityksenä suurten yritysten sarjassa.
- Rekrytoimme rohkeasti, ja työntekijämäärämme ylitti tilikaudella ensimmäisen kerran 1 000 henkeä.
- Tarjosimme harjoittelupaikan 121 kisällille eli harjoittelijalle.

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Kohti parasta työpaikkaa

Lanseerasimme tilikauden alussa uuden Yhdessä tekemällä ykköseksi -strategiamme, jonka luomiseen koko henkilökunta oli päässyt vaikuttamaan edellisellä tilikaudella. Asetimme strategiseksi tavoitteeksemme olla Suomen paras työpaikka, mikä nosti työntekijämme entistäkin vahvemmin toimintamme keskiöön. Rekrytoimme myös rohkeasti, ja rikoimme ensimmäistä kertaa 1 000 työntekijän rajan.

Panostimme tilikaudella voimakkaasti rekrytointiin. Tilikauden keskimääräinen henkilöstömäärämme kasvoi noin 60 hengellä vajaaseen tuhatteen, ja tilikauden keskellä työntekijämäärämme puhkaisi ensimmäistä kertaa tuhannen henkilön rajan. Tarjosimme vuoden mittaan kisälli- eli harjoittelupaikan 121 opiskelijalle.

Teimme tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Haluamme, että meidät ja tarjoamamme mahdollisuudet tunnetaan ja että pystymme houkuttelemaan PwC:lle parhaat osaajat meille tärkeistä opintosuunnista.

Henkilöstömme tyytyväisyyttä ja sitoutuneisuutta kuvaava People Engagement Index putosi tilikauden aikana kuusi prosenttiyksikköä ja oli 73 %, mikä luonnollisesti oli pettymys neljän positiiviseen suuntaan kehittyneen vuoden jälkeen. Viime vuoden 79 % oli kaikkien aikojen korkein lukumme. Tulokseen vaikutti odotettua suurempi työtaakka ja nopeasti muuttunut resurssitilanne osassa liiketoimintayksiköistä. Kaikki toimet resurssitilanteen parantamiseksi ja vastaavanlaisen

tilanteen ennaltaehkäisemiksi on aloitettu.

Moni asia oli henkilöstön mielestä myös parantunut, kuten strategiamme ymmärrettävyys ja motivoivuus. Tulokset eri kysymysten osalta vaihtelevat yksiköittäin ja uratasoittain. Tärkeimmät pohdinnat tulosten tiimoilta käydään tiimeissä ja yksiköissä syksyn 2017 aikana.

Arvoja toteuttamassa

Vuoden merkittävimpiä teemojamme olivat PwC-ketjun päivitetty arvot sekä niihin perustuva tapa toimia. Olemme tekemässä todellista kulttuurin muutosta; arvot jäävät helposti pelkiksi sanoiksi, mutta me haluamme niiden todella ohjaavan arjen toimintaa.

Arvojemme työstämiseen oli jo keväällä 2016 osallistunut globaalin kyselyn avulla yli 130 000 PwC:läistä, joista suomalaisiakin yli 500. Päivitetyt arvot julkistettiin Suomessa tammikuussa 2017. Sen jälkeen olemme työstäneet arvoja yhdessä mm. miettien, mihin henkilötasolla ja tiimeinä sitoudumme, jotta arvot toteutuvat arjessamme.

Nämä keskustelut ovat olleet antoisia ja samalla luoneet tiimeille mahdollisuuden vaihtaa ajatuksia haastavistakin asioista. Kevään mittaan arvoihin on opittu viittaamaan eri yhteyksissä, ja niitä on tuotu lähelle muun muassa henkilökohtaisten arvotarinoiden avulla. Tämän lisäksi kaikki partnerimme osallistuivat toimitusjohtajamme vetämiin arvotyöpajoihin tilikauden aikana.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Saimme Great Place to Work -sertifikaatin

Osana Paras työpaikka -tavoitettamme osallistuimme syksyllä 2016 Great Place to Work -kilpailuun ensimmäistä kertaa. Sen tuloksista kaksi kolmasosaa perustuu henkilöstölle tehtyyn kyselyyn, jossa sijoituimme varsin hyvin. Emme yltäneet viiden parhaan joukkoon, mutta saimme Great Place to Work -sertifikaatin ensimmäisenä yrityksenä suurten yritysten sarjassa. Olemme sertifikaatista ylpeitä, sillä se osoittaa meidän olevan eri henkilöstöryhmien näkemyksen mukaan tasaisesti hyvä työpaikka.

Kilpailun toisessa osassa laadimme Culture Audit -raportin, jossa kuvasimme laajasti toimintatapojamme ja käytäntöjämme. Tämä auttoi meitä entisestään konkretisoimaan niitä asioita, joita PwC:llä tehdään henkilöstön hyväksi.

BeWell@PwC – hyvinvointia rakentamassa

Sairauspoissaoloasteemme nousi hieman edellisvuoden 2,3 %:sta 2,5 %:iin, mutta on edelleen varsin matalalla tasolla. Painotamme ennaltaehkäisevää toimintaa, ja pyrimme tarttumaan asioihin ajoissa työterveyshuollon kanssa.

Hyvään henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin tähtää myös BeWell-ohjelmamme, jonka lanseerasimme tilikauden alussa. Se sisälsi neljä kolmen tunnin luentoa hyvinvoinnin eri osa-alueista koko henkilöstölle, kaksi 30 hengen intensiivivalmennusryhmää kuntotesteineen ja luentoineen sekä kaksi viiden session Mindfulness-ryhmää, joihin yhteensä osallistui yli 200 PwC:läistä.

Työhyvinvointiin vaaditaan panostusta sekä työnantajalta että työntekijältä, ja BeWellin avulla annoimme eväitä omaan hyvinvointiin. Samalla halusimme nostaa aiheen laajempaan keskusteluun työyhteisössämme. Jatkamme BeWell-toimin-

taa myös alkaneella kaudella.

Lisäksi henkilöstömme sai joululahjaksi First Beat -hyvinvointianalyysin, jonka tuloksena 550 työntekijää käytti mahdollisuuden tarkastella henkilökohtaista kuormitustaan ja palautumistaan.

Panostimme johtamiseen ja monimuotoisuuteen

Johtaminen arjen tilanteissa on mielestämme tärkeimpiä henkilöstöön vaikuttavia tekijöitä. Siksi jatkoimme johtamisteemoista keskustelemista ja pidimme vahvasti esillä 'Näin johdamme PwC:llä' -johtamisvisiota eri yhteyksissä.

Myös itsensä johtamisen työkalut olivat esillä tilikauden aikana, etenkin Onnistu PwC:läisenä -koulutuksessa. Lisäksi jatkoimme ja kehitimme edelleen Innostava Valmentaja -johtamisvalmennusohjelmaamme. Aloitimme myös partnereillemme suunnatun kehittämissohjelman Leadership Academyn, jonka ensimmäisenä painopistealueena olivat johtaminen ja yhteistyö.

Diversity, eli kaikenlaisen monimuotoisuuden tunnistaminen ja tukeminen, on meille tärkeää. Päättyneenä vuonna monimuotoisuusteema oli vahvasti esillä osana arvohankettamme, minkä lisäksi järjestimme webinaarin 'Unconscious Bias' -teemalla. Perekäytöksissä, uusien esimiesten (managereiden) koulutuksessa sekä Living the Code -koulutuksessa käsitteimme tietoisuutta monimuotoisuudesta työelämässä. Tämän lisäksi tarkastelimme ura- ja palkitsemispäätöksiä monimuotoisuuden näkökulmasta, kuten joka vuosi.

Kielikoulutusta henkilökunnalle

Haluamme olla talo, jossa jokaisella on mahdollisuus kehittyä. Pääosa kehittymisestä tapahtuu arjen työssä ja osa kokeneempien kollegojen avulla.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Panostimme vahvasti myös koulutuksiin sekä ammatillisen osaamisen että muiden taitojen, kuten arvojen ja toimintaohjeiden mukaisen toiminnan osalta.

Laajensimme kielikoulutusmahdollisuuden tarjoamista kaikille työntekijöillemme roolista riippumatta. Perustimme useita suomen ja englannin kielen ryhmiä eri osaamistasoille, ja aloite keräsi paljon positiivista palautetta osallistuneilta. Kielten opiskelu tapahtuu omalla ajalla. Yhtenä tavoitteenamme on vahvistaa ulkomaisten työntekijöiden mahdollisuuksia menestyä ja integroitua työyhteisöömme.

Kansainvälistä näkökulmaa uraan

Henkilöstön liikkuvuuden lisääminen PwC-maiden välillä on yksi globaaleista tavoitteistamme. Haluamme varmistaa, että asiakkaillamme on PwC-ketjun paras osaaminen käytettävissään ja

että henkilökunnallamme on mahdollisuus kehittää uraansa myös kansainvälisesti. Tilikauden aikana meiltä oli ulkomaisissa PwC-toimistoissa eripituisilla komennuksilla 23 työntekijää. Vastaavasti Suomessa työskenteli yhteensä 15 muiden PwC-maiden työntekijää.

People-ryhmä tukee henkilöstöä

Työntekijöiden virallisena edustajana PwC:llä toimii People-ryhmä, johon henkilöstö valitsi marraskuussa 2016 uudet jäsenet kaksivuotiseksi kaudeksi. Vuoden aikana kuulumme ryhmän näkemyksiä erilaisten hankkeiden valmisteluvaiheessa, ja ryhmän edustajat toivat esille henkilöstön näkökulmia muihinkin asioihin. Heillä on rooli olla myös tarvittaessa yksittäisten henkilöiden tukena. Ryhmä keskustelee mm. työn resursoinnista, työhyvinvointiin liittyvistä hankkeista sekä yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja strategian valmistelusta.

Suvi Reivilä

Finanssiala tutuksi komennuksella

Suvi Reivilä palasi elokuussa PwC Suomen viestintätiimiin kolmen vuoden komennukselta PwC:n Global Financial Services -yksikössä. Suvi työskenteli yksikön Lontoon-tiimissä vastaten noin 49 000 finanssitoimialan asiantuntijaa käsittävän verkoston sisäisestä viestinnästä ja sen kehittämisestä.

”Oli hienoa päästä näkemään läheltä, miten ketjumme suurimman toimialan globaalia strategiaa toteutetaan ja kansainvälisiä avainasiakkuuksiamme kehitetään.

Opin valtavasti muun muassa globaalista sisäisestä viestinnästä sekä työskentelystä kansainvälisten ja off shore -tiimien kanssa”, Suvi kertoo.

”Komennuksen myötä sain uuden ulottuvuuden omaan uraani ja laajemman näkökulman niin PwC:n toimintaan kuin finanssitoimialaankin, joka on parhaillaan suuressa murroksessa. Olen iloinen, että voin nyt tuoda tämän osaamisen paikallisen organisaatiomme hyväksi.”

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Yhteiskunnallinen osallistuminen

- Loimme vapaaehtoistyöhön linjaukset, ja työntekijämme osallistuivat PwC:n tukemaan vapaaehtoistyöhön.
- Jaoinme osaamistamme yhteiskunnalle monin eri tavoin, esimerkiksi eri verkostoihin osallistumalla, kirjoittamalla artikkeleita ajankohtaisista aiheista, julkaisemalla raportteja, pitämällä luentoja ja kouluttamalla.
- Teimme tiivistä yhteistyötä useiden alaan liittyvien yhteistyötahojen kuten Suomen Tilintarkastajien, Boardmanin, DIF:n, Perheyritysten liiton ja FVCA:n kanssa.
- Olimme mukana monissa yrittäjyyttä tukevissa hankkeissa kuten Slushissa. PwC-ketju on yksi Slushin pääkumppaneista.
- Järjestimme noin 200 tapahtumaa ja koulutustilaisuutta asiakkaille, opiskelijoille ja yhteistyökumppaneille.

Yhteiskunnallinen osallistuminen Monipuolista yhteistyötä ja verkostoja

PwC:llä on laaja kontaktiverkosto sekä yrityksenä että työntekijöidemme kautta. Kävimme keskustelua alallemme ja elinkeinoelämässä tärkeistä aiheista, kuten yrittäjyydestä, hallitustyöskentelystä, sääntelystä ja ajankohtaisista ilmiöistä eri verkostoissa ja jaoimme osaamistamme luennoimalla, kirjoittamalla ja kouluttamalla.

Tilikaudella 2017 teimme yhteistyötä mm. Suomen Tilintarkastajat ry:n, Perheyrittäjien liiton, Boardman-osaamisverkoston, Directors' Institute of Finland – Hallitusammattilaiset ry:n, Board Professionals BPF Finland ry:n, Suomen pääomasijoittajayhdistyksen (FVCA) ja kauppakamareiden kanssa.

”PwC:n edustajat olivat aktiivisesti mukana Boardmanin kehittämisfoorumeissa ja olimme järjestämässä useita tapahtumia, kuten Kaamos Forumia. Directors' Institute of Finland – Hallitusammattilaiset ry:n jäsenistölle tarjosimme teemaseminaareja strategiaan, tarkastusvaliokunnan toimintaan, yritysjärjestelyihin ja verotukseen liittyen”, Markets Leader **Mirel Leino** kertoo esimerkkeinä.

Jatkoimme yhteistyötä ja vaikuttamista myös mm. Pörssisäätiön sekä Suomen Veroasiantuntijat ry:n kanssa. Pörssisäätiön kanssa teimme yhteistyötä edesauttaaksemme yhtiöiden listautumista ja sitä kautta pääomamarkkinoiden kehittymistä. Suomen Veroasiantuntijat ry:n kanssa olemme tehneet yhteistyötä yhdistyksen perustamisesta lähtien. Yhdistys osallistuu aktiivisesti verolainsäädännön, verotusmenettelyn ja verotuksen oikeus-

turvan kehittämiseen, ja me osallistumme tähän omalta osaltamme antamalla lausuntoja lainvalmistelutyöhön.

Yritysvastuun näkökulmasta merkittävä yhteistyöverkostomme on FIBS yritysvastuuverkosto, jonka jäsen olemme. Jatkoimme myös Vastuullisuusraportointikilpailun arviointityöryhmän jäsenenä vuoden 2016 loppuun saakka, minkä lisäksi PwC:n partneri toimi kilpailun järjestäjäröhmän puheenjohtajana edustaen Suomen Tilintarkastajat ry:tä.

Aalto ja Hanken isoimmat oppilaitoskumppanit Tarvitsemme jatkuvasti uusia osajia riveihimme, minkä takia oppilaitosyhteistyö on meille tärkeää. Yhteistyöllä on merkittävä vaikutus työnantaja-mielikuvan ylläpitämiseen ja rakentamiseen.

Haluamme vastavuoroisesti jakaa osaamistamme opiskelijoille sekä tuoda esiin mahdollisuuksia, joita pystymme työnantajana tarjoamaan. Tilikaudella 2017 toimimme sekä Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun että Hankenin Partner-yrityksenä ja teimme aktiivisesti yhteistyötä yliopistojen ylioppilaskuntien ja ainejärjestöjen kanssa ympäri Suomen.

Tiivistimme yhteistyötä myös ammattikorkeakoulujen kanssa, sillä tarjoamme työpaikkoja yhä enemmän myös ammattikorkeakoulujen opiskelijoille. Teimme yhteistyötä pääasiassa kaupallisen, oikeustieteellisen ja teknillisen alan opiskelijoiden kanssa, mutta olemme pyrkinet lisäämään tunnettua myös it-alan opiskelijoiden parissa.

Järjestimme opiskelijoille kymmeniä tilaisuuk-

sia, joista isoimpia olivat rekrytointitapahtumat Assurance Day, Advisory Day ja Tax Day. Näissä tilaisuuksissa esitellään liiketoimintayksiköidemme toimintaa, tutustutaan asiantuntijatyön sisältöön käytännössä ja usein myös teetetään case opiskelijoille. Näissä tapahtumissa pääsemme myös keskustelemaan opiskelijoiden kanssa. Aidot kohtaamiset ovat tärkeitä, sillä tapahtumissa pystymme välittämään PwC:n rentoa ja mukavaa ilmapiiriä luontevasti.

Lisäksi tiloissamme vieraili useita opiskelijaryhmiä tutustumassa yrityksemme palveluihin ja uramahdollisuuksiin ekskursioiden muodossa. Pyrimme tilaisuuksissa entistä enemmän vuorovaikutukseen opiskelijoiden ja asiantuntijoidemme välillä, ja haluamme myös tarjota opiskelijoille mahdollisuuden harjoitella käytännön tehtäviä yhdessä asiantuntijoiden kanssa.

200 tapahtumaa sidosryhmille

Järjestimme tilikaudella asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja opiskelijoille yhteensä jopa noin 200 tapahtumaa ja koulutustilaisuutta. Tämän lisäksi olimme mukana useissa yhteistyökumppaneidemme järjestämissä tilaisuuksissa.

Asiakastapahtumista isoimpia olivat PwC:n ja Aalto-yliopiston yhdessä järjestämä vuosittainen ylimmälle johdolle ja hallitusammattilaisille suunnattu Capital Markets -seminaari ja naispäättäjille suunnattu PwCwomen-tilaisuus.

100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi järjestimme yhdessä Boardmanin, Nordean, Roschierin ja Var-

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

man kanssa Ownership Competence and the Future of Finland -konferenssin kesäkuussa Finlandia-talolla. Konferenssin tavoitteena oli lisätä omistajaosaamista sekä vaikuttaa omistajuuteen liittyvään yleiseen ilmapiiriin Suomessa. Konferenssi oli osa Suomen 100-vuotisjuhlaohjelmaa.

Hallitusjäsenille meillä oli erityisiä teemoitettuja tapahtumia, kuten PwC:n Audit Committee Forum -teematilaisuuksien sarja tarkastusvaliokuntien jäsenille.

Ajankohtaisia teemoja ja parhaita käytäntöjä talousjohtajan arkeen tarjosimme talousjohtajille suunnatussa CFO Roundtable -tapahtumasarjassamme. Riskienhallinnan ja tietosuojan osalta järjestimme mm. tilaisuuksia EU:n tietosuoja-asetuksen mukanaan tuomista vaatimuksista ja edellytyksistä eri toimijoille.

Sustainability & Climate Change -tiimillämme oli tilikauden aikana useita omia tilaisuuksia yritysvaluun eri osa-alueilta. Näitä olivat muun muassa yritysvaluubarometrin julkaisutilaisuus hallitusten jäsenille sekä toimitusjohtajille ja pääomasijoittamisen vastuullisuutta koskevan selvityksen tulosten esittelytilaisuus.

Merkittävä osa tapahtumistamme järjestetään pääkaupunkiseudun ulkopuolella eri puolella Suomea. Esimerkkinä näistä ovat lukuisat asiantuntijoidemme pitämät ajankohtaisseminaarit.

Noudatamme tapahtumajärjestelyissämme organisaatiossammme määriteltyjä vastuullisen hankinnan linjauksia.

Tutkimuksia ja julkaisuja asiakkaiden hyödyksi

Julkaisimme kuluneella kaudella useita raportteja ja selvityksiä asiakkaidemme ja muiden sidosryhmiemme hyödynnettäväksi. PwC-ketjulla on monta julkaisusarjaa, jotka käsittelevät esimerkiksi

Kimmo Vilske (partner, PwC), Tommi Lehtonen (CEO, Blueprint Genetics) ja Pia Santavirta (toimitusjohtaja, Suomen pääomasijoitusyhdistys ry)

Kasvunrakentajaa etsimässä

Tiivistimme tilikaudella yhteistyötä Suomen pääomasijoittajayhdistyksen eli FVCA:n kanssa. Olimme ensimmäistä kertaa heidän kumppaninaan Kasvunrakentaja-kilpailussa. Kasvunrakentaja 2017 -kilpailussa etsittiin pääomasijoittajien yli 700 suomalaisesta kohdeyhtiöstä vuoden mielenkiintoisinta ja innostavinta tarinaa, joka tuo esiin parhaiten kasvun rakentamista yhdessä pääomasijoittajan kanssa.

”Kävimme FVCA:n kanssa yksityiskohdaisemmin läpi yhdeksän hienoa kasvutari-

naa pääomasijoittajien kohdeyhtiöiden joukosta”, Corporate Finance -yksikön vetäjä Kimmo Vilske kertoo valintaprosessista.

”Yhdeksästä kasvutarinasta finaaliin valikoitui kolme yritystä kolmen kriteerin perusteella: disruptio, kansainvälistyminen ja yrityskaupat. Tuomaristo valitsi Vuoden 2017 Kasvunrakentajaksi Blueprint Geneticsin, jonka geenitestausteknologia auttaa löytämään harvinaisia perinnöllisiä tauteja.”

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

PwC Slushin globaali kumppani

Suomen PwC on ollut kansainvälisen teknologia- ja kasvuyritystapahtuma Slushin tukija jo vuodesta 2010. Viimeiset kaksi vuotta olemme olleet Slushin globaali pääyhteistyökumppani.

Slush on vuosien saatossa kasvanut Euroopan johtavaksi alansa tapahtumaksi, minkä lisäksi Slush näkyy entistä laajemmin ympäri maailmaa. Suurempia Slush-konferensseja järjestetään Helsingin lisäksi Tokiossa, Shanghaissa ja Singaporessa ja pienempiä sivutapahtumia, ns. warm-upeja, ympäri Eurooppaa, Aasiaa, Afrikkaa ja Yhdysvaltoja. Tapahtumiin ottaa osaa kymmeniätuhansia henkilöitä sadoista maista joka vuosi.

”Slush on tärkeimpiä suomalaisia kasvuyrittäjyyttä edistäviä hankkeita – niin Suomessa kuin maailmalla. Digitaalisen vallankumouksen myö-

tä se kiinnostaa niin startupien perustajia, pääomasijoittajia kuin suurimpienkin yritysten ylintä johtoa”, PwC:n Slush-yhteistyötä luotsaava **Lauri Lehtovuori** sanoo.

”Olemme vahvasti mukana Slushissa, koska haluamme PwC:llä omalta osaltamme tukea kasvuyrittäjyyden edistämistä niin Suomessa kuin maailmalla, kehittää omaa kansainvälistä toimintaa ja toimintatapoja sekä tukea kansainvälisiä asiakkaitamme aivan uusin tavoin.”

”Slush-yhteistyössä on mukana PwC:ltä aktiivisesti kymmenen eri maan PwC-yhtiötä, joiden asiantuntijat tukevat globaalin yrittäjyyshyönteisen rakentamista. Asiakkaillemme tarjoamme Slush-yhteistyön kautta uusia kontakteja ja tietoa ja näkemystä niin teknologiaan, digitalisaatioon kuin yrittäjyyteen liittyen”.

johtamista, digitalisaatiota, taloudellista raportointia ja hyvää hallintotapaa. Strategisen konsultoinnin yksikkömme Strategy&:n tuottamat erilaiset julkaisut esimerkiksi eri toimialojen trendeistä tuovat asiakkaillemme uusia näkökulmia.

Merkittävin Strategy&:n tuotoksista vuonna 2017 oli Fit for Growth -kirja. Kirja on opas liiketoimintajohtajille siitä, miten linjata yrityksen strategia ja kustannukset niin, että yritys voi kasvaa, luoda arvoa ja päihittää kilpailijat kestäväällä tavalla.

PwC Suomen vuosittainen – ja Suomen ainoa laatuaan – yritysvastuubarometri lisäsi tietoisuutta yritysvastuun johtamisen tilasta Suomessa. Selvitimme myös suomalaisten yritysten kansainvälistä liikkuvuutta ja Slush-kävijöiden taustoja Slush Studysssa.

Tutustu julkaisuihimme osoitteessa www.pwc.fi/julkaisut.

Mukana somessa kuten sidosryhmämmekin

PwC Suomella on omat profiilit LinkedInissä, Twitterissä, Facebookissa, YouTubeissa, SlideSharella, Instagramissa ja Snapchatissa. Sosiaalisen median kanavat tarjoavat meille mahdollisuuden avoimeen, ajantasaiseen ja kantaaottavaan keskusteluun sekä vuorovaikutukseen sidosryhmien kanssa. Aktiivisimmat kanavamme ovat LinkedIn, Facebook, Twitter ja Instagram, ja onnistuimme kasvattamaan seuraajamääriä näissä kaikissa.

Koulutimme päättäneellä tilikaudella PwC:n asiantuntijoita sosiaalisen median kanavien käyttöön. Kannustimme heitä osallistumaan aktiivisesti keskusteluihin sosiaalisen median kanavissa, erityisesti LinkedInissä ja Twitterissä.

Useita tapoja vaikuttaa ja tehdä hyvää

Haluamme saada aikaan positiivisia kokemuksia ja

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

jakaa hyvää yhteiskunnalle. Tämä konkretisoitui henkilöstöllemme muun muassa mahdollisuutena käyttää kevään 2017 aikana yksi työpäivä vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoistyön kohteiksi valittiin ensisijaisesti Hope ry, SPR sekä HelsinkiMissio. Mahdollisuuden hyödynsi 40 henkilöä, jotka tekivät vapaaehtoistyötä yhteensä 208 tuntia. Teimme linjauksen, että työntekijämme voivat käyttää tilikaudessa yhden työpäivän vapaaehtoistyöhön jatkossakin.

Tuimme tilikaudella asiantuntijaosaamisellamme pro bono -työn kautta reilua 20 organisaatiota, joista esimerkkinä Elävä Itämeri -säätiö.

Marras-joulukuussa 2016 organisoimme Helsingin-toimistolla vanhojen pyyhkeiden ja petivaatteiden keräyksen. Kertyneet kymmenet lahjoitukset toimitettiin Helsingin eläinsuojeluyhdistykselle eli HESYlle sen hoivissa olevien eläinten makuualustoiksi ja pyyhkeiksi.

Meille on perinne muistaa joulun aikaan apua tarvitsevia. Olemme lahjoittaneet jo useiden vuosien ajan joulurahan henkilöstön äänestämälle hyväntekeväisyyskohteelle. Jouluna 2016 joulurahan sai Suomen Icehearts ry.

Osallistuimme myös Joulupuu-keräykseen, johon Helsingin-toimistomme henkilöstö lahjoitti jälleen runsain määrin paketteja. Lahjat jaetaan lastensuojelun piirissä oleville helsinkiläislapsille. Keräyksen toteuttaa Keskuspuiston Nuorkauppakamari yhdessä muiden paikallisten kamareiden ja Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Lisäksi autoimme Brother Christmas -hankkeen kautta rahallisesti ja ajallisesti viittä perhettä pääkaupunkiseudulla ja viittä perhettä Oulun seudulla sekä kodittomia ja muita avuntarpeessa olevia Helsingin Vieraskodissa. Perheitä autettiin rakentamaan joulu toteuttamalla lasten lahjatoiveita ja

Yrittäjyyden tukena

PwC on ollut Suomessa yli 60-vuotisen historian sa ajan yrittäjien tukena. Meillä on Suomessa yli 250 asiantuntijaa, jotka keskittyvät tukemaan ja palvelemaan erityisesti perheyrittäjiä. Koemme tämän yhteiskunnallisesti tärkeäksi tehtäväksi, koska perheyrittäjillä on suuri merkitys koko Suomen työllisyydelle ja kasvuun.

”Yrittäjät – niin ne, jotka luotsaavat startuppeja kuin ne jotka vaalivat satojen vuosien perinteitä isommissa yrityksissä – ovat koko PwC-ketjulle keskeinen asiakasryhmä”, toteaa Marko Korkiakoski. Hän vetää PwC:n perhe- ja omistajayrittäjäpalveluja pääkaupunkiseudulla.

”Teemme suurella sydämellä ja laajalla skaalalla töitä yrittäjien, omistajien, seuraajasukupolven sekä operatiivisen johdon kanssa.”

Teemme yhteistyötä useiden yrittäjyyttä edistävien tahojen kanssa. Olemme mm. Perheyri-

tysten liiton strateginen kumppani jo useamman vuoden ajalta. Yhteistyön myötä haluamme yhdessä liiton kanssa esimerkiksi tapahtumien, koulutusten ja julkaisujen kautta edistää mm. hyvin suunniteltuja ja toteutettuja sukupolvenvaihdoksia sekä yritysten ammattimaista omistamista ja johtamista esimerkiksi omistajastrategian avulla.

Esimerkkinä muista tilikauden yrittäjyyttä tukevista toimistamme oli Tekesin Nuoret Innovaatiiviset Yritykset (NIY) -rahoitusohjelma, joka on Suomen merkittävin julkinen rahoitusmuoto pienille kasvuyrityksille. Olemme valmentaneet ohjelman läpikäyneitä yrityksiä jo yhdeksän vuoden ajan.

Yrittäjyys näkyi isona teemana myös tilikautemme kahdessa isoimmassa markkinoinnillisessa kumppanuudessa Nordic Business Forumissa ja Slushissa.

hankkimalla jouluruokaa.

Tuimme jo neljättä vuotta peräkkäin yhteispujoisista Team Rynkeby -hyväntekeväisyyspörräilyä, joka kerää varoja paikallisten syöpäjärjestöjen hyväksi. Suomessa lahjoituskohteena on syöpäsairaiden lasten ja nuorten yhdistys Sylva ry, jolle Team Rynkeby lahjoitti vuonna 2017 lähes 570 000 euroa.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Ympäristövaikutusten hallinta

- Suomen PwC allekirjoitti ilmastositoumuksen ja liittyi Ilmastokumppanit-verkostoon.
- Vähensimme paperin- ja sähkönkulutusta sekä ajokilometrejä henkilöä kohden laskettuna.
- Asetimme uudet Green Office -tavoitteet kuluvalle strategiakaudelle.

Ympäristövaikutusten hallinta

Kestävän kehityksen puolesta

Kiinnitämme huomiota oman toimintamme ympäristövaikutuksiin järjestelmällisesti ja kehitämme toimintatapojamme jatkuvasti yhä kestävämpään suuntaan.

Olemme tehneet ympäristön eteen töitä jo vuosien ajan. Olemme mm. suorittaneet ensimmäisten suuryritysten joukossa lakisääteisen energiakatselmuksen ja ottaneet käyttöön 100 %:sti vihreän sähkön Helsingin, Hämeenlinnan, Kuopion, Lahden, Lappeenrannan, Mikkelin, Oulun, Raahen ja Rovaniemen toimipisteissämme. Kerromme asian tuntijoillemme siitä, kuinka he voivat pienillä teoilla säästää tehokkaasti sähköä. Keskitämme myös kaikki toimistoinfraan liittyvät hankinnat kumppaneille, jotka sitoutuvat vastuullisuusvaatimuksiimme.

Ympäristövaikutuksia kuvaavat kokonaislukumme kasvoivat päättyneellä tilikaudella henkilöstömäärän voimakkaan kasvun johdosta, mutta henkilötasolla mitattuna kolme neljästä avainmittarista laski:

- Paperinkulutuksemme* laski edellisvuodesta 10,2 % henkilöä kohden
- Sähkönkulutuksemme* laski 12,7 % henkilöä kohden
- Ajokilometrit laskivat 8 % henkilöä kohden
- Lentokilometrit kasvoivat 1,1 % henkilöä kohden.

-10,2 %
Paperinkulutus
henkilöä kohden*)

-12,7 %
Sähkönkulutus
henkilöä kohden*)

-8,0 %
Ajokilometrit
henkilöä kohden

+1,1 %
Lentokilometrit
henkilöä kohden

PwC:n Helsingin-toimiston työntekijöillä on ollut mahdollista mitata omien toimintatapojensa ympäristövaikutuksia energiansäästön, paperinsäästön, jätteiden lajittelun ja kierrätyksen sekä matkustamisen näkökulmasta WWF:n Kulutustapamittarin avulla jo vuodesta 2014. Vuonna 2016 keskiarvopisteet olivat 65,6/100 (vuonna 2015 64,8/100).

Kulutuksen ja päästöjen pienentäminen Green Office -tavoitteena

PwC:n Helsingin-toimistolla on ollut Green Office -merkki vuodesta 2010 alkaen. Olemme sitoutuneet kehittämään toimintaamme jatkuvasti ympäristöystävällisemmäksi. PwC:n eri liiketoiminta-alueiden edustajista koottu Green Office -ryhmä koordinoi toimintaa ja raportointia WWF:lle, sekä järjestää ympäristötietoutta lisääviä projekteja pitkin vuotta.

Joulukuussa 2016 WWF:n edustaja suoritti toi-

mistotarkastuksen, jonka perusteella Green Office -merkki on meillä myös seuraavat kolme vuotta. Asetimme yhdessä tarkastajan kanssa kuluvalle nelivuotiselle strategiakaudellemme seuraavat tavoitteet:

- Paperinkulutuksen vähentäminen henkilöstömäärään suhteutettuna 5 %
- Sähkönkulutuksen vähentäminen 4 % (1 % per vuosi)
- Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen henkilöstömäärään suhteutettuna 4 % (1 % per vuosi). Huomiodaan sähkön- ja paperinkulutus, lento- ja automatkojen päästöt.

Asetimme näiden lisäksi myös seuraavat tavoitteet:

- Etänevottelulaitteiden käytön lisääminen 10 %
- Työsuhdeautojen autokannan hiilidioksidipäästöjen alentaminen 8 % (v. 2015 147–v. 2020 135).

*) Sähkön- ja paperinkulutus kattaa Helsingin-toimiston kulutuksen

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

*PwC on ollut mukana
Kilometrikisassa jo
neljättä vuotta PwC:n
Ketjunpyörittäjät
-joukkueella. Vuoden 2017
touko–syyskuun aikana
joukkue polki yhteensä
25 362 kilometriä.*

Pop-up-joulukorttipaja henkilöstölle

Konkreettisia tekoja ympäristön puolesta

Olemme osallistuneet WWF:n vuosittaiseen Earth Hour -tempaukseen vuodesta 2011 lähtien. Sammutamme tällöin Helsingin-toimistomme logon valot koko viikonlopuksi ja toimiston valot Earth Hourin ajaksi. Useat aluetoimistomme osallistuivat myös tapahtumaan sammuttamalla toimistonsa valot.

Vaihdoin Helsingin-toimistollamme kuuma-juoma-automaatteihin Reilun Kaupan kahvipavut ja kaakaon tavallisen kahvin ja kaakaon sijaan. Henkilökunta sai äänestyksen ja maistiaisviikon kautta vaikuttaa kahvimerkin valintaan.

Lokakuussa 2016 osallistuimme energiansäästöviikkoon, jonka tavoitteena oli kannustaa PwC:läisiä arjen ympäristötekoihin.

Toukokuussa 2017 Helsingin-toimistolla toteutettiin Pyöränhuoltopäivä henkilökunnalle. Päivän aikana ehdittiin korjata 25 polkupyörää. Päivä järjestettiin kannustamaan henkilökuntaa pyöräilemään toimiston ja kodin väliset matkat ja myös varmistamaan, että se tapahtuu turvallisesti.

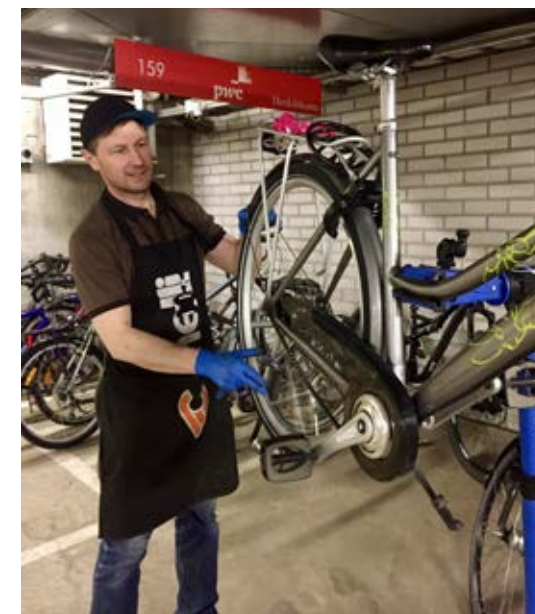
PwC on ollut mukana Kilometrikisassa jo neljä vuotta PwC:n Ketjunpyörittäjät -joukkueella. Vuoden 2017 touko–syyskuun aikana joukkue polki yhteensä 25 362 kilometriä. Helsingin-toimistollamme on myös kaksi polkupyörää henkilöstön käytössä.

Ennen joulua Green Office -tiimi järjesti Helsingin-toimistolla pop-up-joulukorttipajan, jossa saati askarrella kierrätysmateriaaleista joulukortteja. Tarjolla oli luomuglögä ja -pipareita.

Tapahtumat ovat saaneet hyvän vastaanoton, ja ne saavat henkilöstön kiinnittämään huomiota ympäristövaikutuksiin. Henkilöstö antaa myös aktiivisesti kehitysehdotuksia Green Office -tiimille, joten vuorovaikutus on molemminpuolista.

PwC Suomi mukaan Ilmastokumppanit-verkostoon

Suomen PwC allekirjoitti huhtikuussa 2017 ilmastositoumuksen ja liittyi Ilmastokumppanit-verkostoon, jossa on mukana jo yli 60 suurta yritystä ja tukijäsentä. Verkoston jäsenet vähentävät kasvihuonekaasupäästöjä ja hillitsevät ilmastonmuutosta yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.

Pyöränhuoltopäivä henkilöstölle

Tunnuslukumme

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

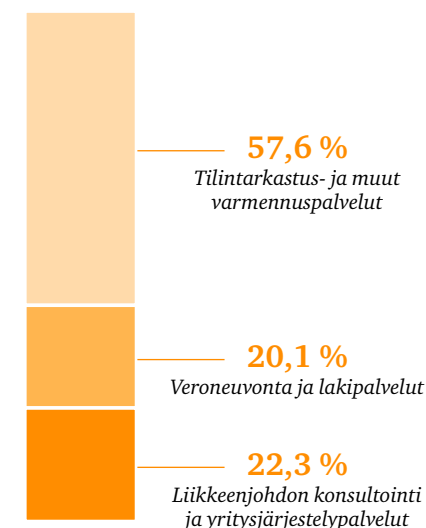
Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Liiketoiminta		FY 2017	FY 2016	FY 2015
Liikevaihto	milj. €	135,2	124,4	109,6
- Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut	milj. €	77,9	71,6	66,6
- Veroneuvonta ja lakipalvelut	milj. €	27,2	27,2	24,2
- Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut	milj. €	30,1	25,6	18,8
Henkilöstökulut	milj. €	83,3	77,2	73,7
Ostetut palvelut ja muut liiketoiminnan kulut	milj. €	38,9	33,8	30,7
Liikevoitto ¹⁾	milj. €	12,1	12,2	3,7
Tuloverot ²⁾	milj. €	0,5	2,3	0,7
Tilikauden tulos ¹⁾	milj. €	11,7	10,0	3,0
Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys	(0-10)	8,6	8,6	8,4
Asiakkaiden suosittelemuus (NPS)	%	57,9	59,2	54,2
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen				
Oppilaitos- ja järjestöyhteistyö, sponsorointi ja lahjoitukset	t€	522	468	336

Ympäristö ²⁾		FY 2017	FY 2016	FY 2015
Hiilidioksidipäästöt ³⁾				
Scope 1: suorat päästöt	tn CO ₂ e	0	0	0
Scope 2: sähkönkulutus ⁴⁾	tn CO ₂ e	0	0	184
Scope 3: lentomat kustus	tn CO ₂ e	672	607	568
Scope 3: ajomat kustus	tn CO ₂ e	147	147	152
Scope 3: paperinkulutus ⁴⁾	tn CO ₂ e	10	9	11
Päästöt yhteensä	tn CO ₂ e	828	763	915
Päästöt yhteensä per henkilö	kg CO ₂ e	0,84	0,83	1,10
Liikemat kustus				
Lentokilometrit	km	5 094 181	4 662 812	4 329 500
Ajokilometrit	km	1 101 744	1 111 155	1 140 238
Lentokilometrit per henkilö	km	5 146	5 090	5 216
Ajokilometrit per henkilö	km	1 113	1 213	1 374
Energia				
Sähkönkulutus ⁴⁾	kWh	922 041	894 569	903 296
Materiaalien käyttö				
Paperinkulutus ⁴⁾	riisi	4 208	4 013	4 932
Paperinkulutus per henkilö	riisi/hlö	5,3	5,9	8,4

Liikevaihdon jakauma (%)

1) Tilikausien 2017 ja 2016 tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia tilikauden 2015 tunnusluvun kanssa, koska olemme maksaneet työpanosinkoa tilikaudesta 2016 lähtien.

2) Tilikauden 2017 tunnusluku ei ole vertailukelpoinen edellisvuoden tunnuslukuun, koska työpanosinko tuli maksettavaksi ensimmäistä kertaa tilikaudella 2017.

3) Raportoimme kasvihuonekaasupäästömme kansainvälisten GHG Protocol -raportointiperiaatteiden mukaisesti. Raportoimme taulukossa Scope 2 -päästöt käyttäen markkinaperusteista (market based) laskentatapaa, joka huomioi ostamamme sähkön ominaispäästöt. Sijaintiperusteinen (location based) sähkönkulutuksesta aiheutuva päästömäärä on 141 tn CO₂, joka perustuu Suomen sähkön hankinnan keskimääräisiin ominaishiilidioksidipäästöihin.

4) Sähkön- ja paperinkulutus kattaa Helsingin-toimiston.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

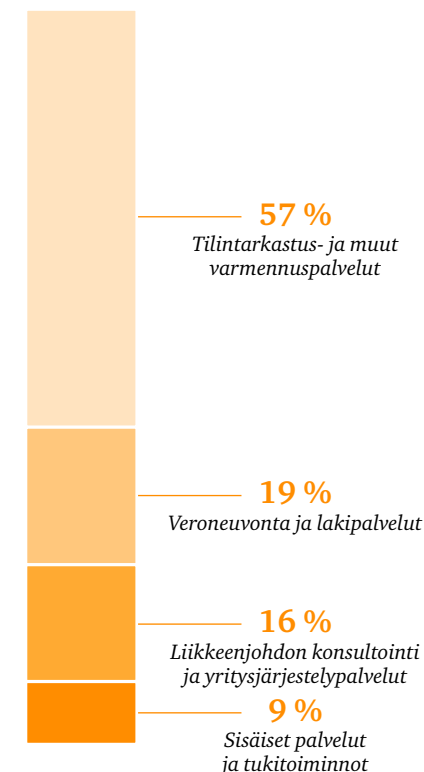
Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Henkilöstö		FY 2017	FY 2016	FY 2015
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin tilikaudella	hlö	990	916	830
Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa	hlö	994	933	833
- Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut	hlö	565	523	481
- Veroneuvontaa ja lakipalvelut	hlö	186	180	156
- Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut	hlö	158	152	112
- Sisäiset palvelut ja tukitoiminnot	hlö	85	78	84
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%	13,6	10,4	11,9
Rekrytointi tilikaudella (vakinaiset)	hlö	143	139	105
Kisällien määrä tilikaudella	hlö	121	118	113
Osa-aikaiset tilikaudella keskimäärin	hlö	96	63	67
Perhevapailta keskimäärin tilikaudella	hlö	48	35	33
Perhevapailta palanneet tilikaudella	hlö	41	68	44
Keskimääräinen palveluksessaoloaika	vuotta	6,5	6,6	7,1
Henkilöstön monimuotoisuus ja tasa-arvo				
Henkilöstön sukupuolijakauma	N/M %	55/45	55/45	55/45
Hallitus	hlö (N/M)	1/5	1/5	1/6
Johtoryhmä	hlö (N/M)	2/8	3/8	3/6
Henkilöstön keski-ikä	vuotta	36,1	36,1	36,7
Henkilöstön tyytyväisyys ja työhyvinvointi				
Global People Survey -vastausprosentti	%	63	65	73
People Engagement Index (PEI)	%	73	79	74
Sairaspoissaoloaste	%	2,5	2,3	2,1
Työtapaturmat ¹⁾	lkm	10	6	5
Henkilöstön osaamisen kehittäminen				
Koulutuspäivät yhteensä	pv	7229	6666	6428
Koulutuspäivät/henkilö (FTE) ²⁾	pv	8,3	8,1	8,5
Koulutuskustannukset/hlö (FTE) ²⁾	€/hlö	2315	2040	1911
Omien asiantuntijoiden tarjoama koulutus	pv	669	651	854
Suoritettujen KHT-/HTM-/JHTT-/CIA-tutkintojen lukumäärä ³⁾	hlö	19	9	11
Henkilöstön palkitseminen				
Palkat (sis. sivukulut) ⁴⁾	milj. €	76,2	70,1	63,5
Tulospalkkiot ja muuttuvat palkanosat (sis. sivukulut) ⁴⁾	milj. €	7,1	7,1	10,3
Maksetut osingot	milj. €	2,4	2,2	2,2
Maksetut työpanososingot ⁵⁾	milj. €	9,5	-	-

Henkilöstön jakauma (%)

1) Työtapaturmista 9 oli työmatkatapaturmia.

2) FTE = Full Time Employees.

3) JHT-tutkinnon nimi muuttui JHTT-tutkinnoksi 8/2017

4) Tilikausien 2017 ja 2016 tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2015 luvun kanssa johtuen työpanososingosta, jota alettiin maksaa tilikaudesta 2016 alkaen.

5) Työpanosinkingoa alettiin maksaa vasta tilikaudesta 2016 alkaen, mutta maksu tuli maksuun tilikauden 2017 puolella.

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Tunnuslukumme ja liitteet

Henkilöstön keskimääräiset koulutustunnit

Urataso (grade)	Mies	Nainen
Partner	50,3	62,3
Director/Senior Manager	39,8	44,9
Manager	50,4	41,8
Senior Associate / Senior Consultant	69,5	60,2
Associate / Consultant	81,2	77,4
Muu	5,8	23,7
Trainee	48,1	43,5
Vuokratyö	0,0	21,0
Yhteensä	51,6	58,1

Rekrytoinnit

Ikäryhmä	Mies	Nainen
Alle 30v.	115	132
30–50v.	32	3
Yli 50v.	1	5
Yhteensä	148	140

Henkilöstön vaihtuvuus

Ikäryhmä	Aloittaneet		Lopettaneet		Henkilöstö		Vaihtuvuus %	
	Mies	Nainen	Mies	Nainen	Mies	Nainen	Mies	Nainen
Alle 30v.	46	53	13	28	110	128	11,8	21,9
30–50v.	26	26	33	36	245	317	13,5	11,4
Yli 50v.	1	2	5	7	49	50	10,2	14,0
Yhteensä	73	81	51	71	404	495	12,6	14,3

Hallitusjäsenien ikä- ja sukupuolijakauma

Ikäryhmä	Mies	Nainen
Alle 30v.	0	0
30–50v.	3	1
Yli 50v.	2	0
Yhteensä	5	1

Määräaikaiset vs. vakituiset työntekijät

Työsuhdemuoto	Mies	Nainen
Määräaikainen ts	45	50
Vakituinen ts	405	494
Yhteensä	450	544

Kokoaikaiset vs. osa-aikaiset työntekijät

Työsuhteen luonne	Mies	Nainen
Kokoaikainen	391	449
Osa-aikainen	14	45
Yhteensä	405	494

Työsuhteessa olevat työntekijät vs. vuokratyöntekijät

Työsuhteessa olevat / vuokratyöntekijät	Mies	Nainen
Työsuhteessa	450	541
Vuokratyöntekijät	0	3
Yhteensä	450	544

Tärkeimmät sidosryhmämme

Sidosryhmä	Vuorovaikutuksen muotoja	Esimerkki sidosryhmäyhteistyöstä tilikaudella	Kuinka yhteistyötä on tarkoitus kehittää
Asiakkaat	Asiakastapaamiset, asiakastapahtumat, asiakaspalaute, bränditutkimus, sosiaalisen median kanavat, PwC:n julkaisut, uutiskirjeet.	Järjestimme useita verkostoitumiseen ja tiedon jakamiseen tähtääviä tilaisuuksia, kuten talousjohtajien CFO Round-table -tapahtumasarjan. Julkaisimme useita selvityksiä ja raportteja, joista esimerkkinä Suomen kattavin yritysten vastuullisuutta kartoittava selvitys PwC:n yritysvastuubarometri .	Paras asiakaskokemus on strategiamme keskeisiä painopistealueita. Panostamme entistä parempaan vuorovaikutukseen ja teknologian hyödyntämiseen entistä paremman asiakaskokemuksen tuottamiseksi.
Henkilöstö	Ilmapiiritutkimus Global People Survey, People-ryhmä, toimitusjohtajan ja johtoryhmän katsaukset, intranet, sisäinen sosiaalinen media, henkilöstön uutiskirje, koko henkilöstön ja ryhmien tilaisuudet, Great Place to Work -kilpailu.	Osallistuimme ensimmäistä kertaa Great Place to Work -kilpailuun. Saimme ensimmäisenä yrityksenä isojen yhtiöiden sarjassa Great Place to Work -sertifikaatin. Aloitimme BeWell-hankkeen, joka tähtää työntekijöiden henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin lisäämiseen. BeWell-tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 200 PwC:läistä. Johtamiskoulutusten osalta aloitimme uuden partnereille suunnatun Leadership Academyn, joka tähtää johtamisen ja johtajuuden kehittämiseen.	Paras työpaikka on asiakaskokemuksen rinnalla toinen keskeinen strateginen tavoitteemme. Jatkamme BeWell-hankettamme, Leadership Academy ja muita jo olemassa olevia henkilöstön tyytyväisyyteen ja -hyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä ja koulutuksia. Jatkamme puhumista arvoistamme ja tavastamme toimia ja kehitämme sitä kautta kulttuuriamme.
Oppilaitokset	Yhteistyösopimukset oppilaitosten kanssa, luennoi, rekrytointitilaisuudet ja -mesut oppilaitoksissa, yritysvierailut PwC:lle, Kisälli-ohjelma .	Järjestimme useita tapahtumia yhdessä opiskelijajärjestöjen kanssa, esimerkiksi erilaisia case-illoja, verkostoitumistapahtumia sekä muita yhteistyötapaamisia. Solmimme uusia yhteistyökumppanuuksia mm. Tampereen kauppatieteilijöiden Boomi ry:n kanssa.	Kehitämme yhteistyötä nykyisten kumppanien kanssa ja rajaamme sopimusten määrää, jotta yhteistyö on tarkoituksenmukaista ja tavoitamme sillä halutut kohderyhmät. Pyrimme jatkossa olemaan entistä paremmin läsnä myös oppilaitoksissa.
Yhteistyötahot	Tapahtumat, koulutustilaisuudet, julkaisujen ja kirjojen kirjoittaminen.	Jatkoimme pitkäaikaisia kumppanuuksia kuten yhteistyötä Perheyrittäjäliiton kanssa. Tiivistimme yhteistyötä mm. Suomen pääomasijoittajayhdistyksen FVCA:n kanssa ja järjestimme yhdessä Kasvunrakentaja 2017 -kilpailun. Slush-yhteistyö laajeni entisestään, ja olimme jälleen Slushin globaali pääsponsori. Olimme myös yksi Nordic Business Forumin pääyhteistyökumppaneista.	Yhteistyö kumppaniemme kanssa jatkuu tiiviinä. Järjestämme mm. FVCA:n kanssa Kasvunrakentaja 2018 -kilpailun keväällä 2018.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Strategiamme

Arvonluonti yritykselle

Arvonluonti yhteiskunnalle:
verojalanjälkemme

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

[Tunnuslukumme ja liitteet](#)

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015 (Itämerentori 2), 00101 Helsinki. Puhelin 020 787 7000.

PwC Suomi:

PwC auttaa yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti. Apunasi on Suomessa yli 1 000 asiantuntijaa ympäri maan. Palveluitamme ovat liikkeenjohdon konsultointi, yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonta, lakipalvelut, riskienhallintapalvelut sekä tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut. Tavoitteenamme on luoda kestäväää kasvua. Ota yhteyttä tai lue lisää: www.pwc.fi.

PwC toimii 158 maassa yli 236 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.